

AGRIBUSINESS BULLETIN

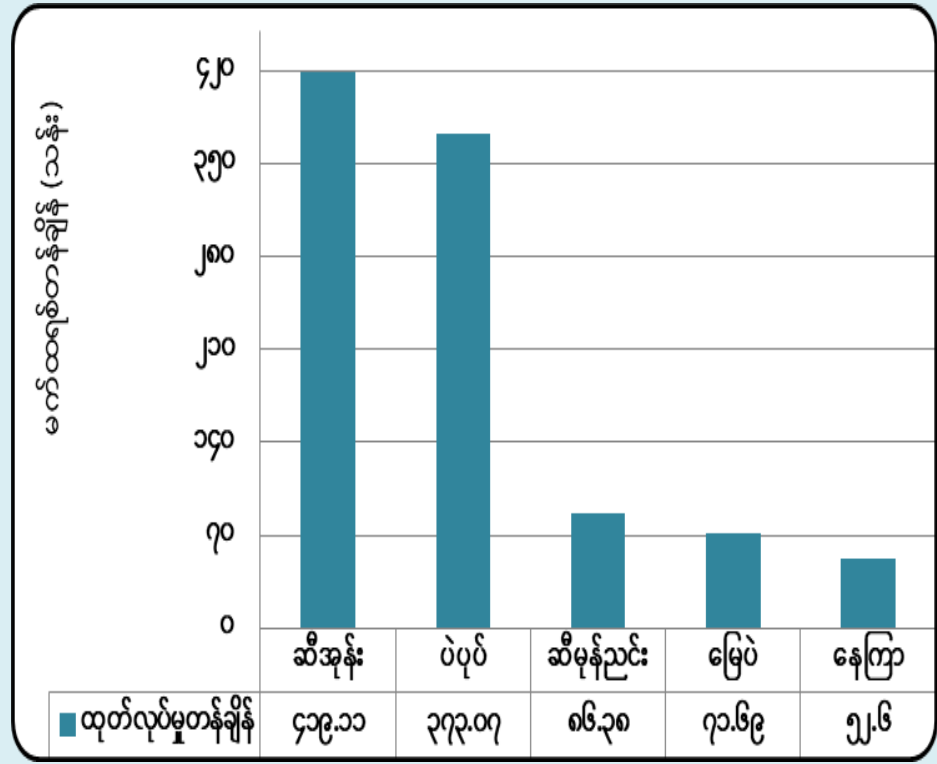

Vol (2), Sept, 2022

နေကြာနှင့်ဆီအုန်း

(က) ကမ္ဘာ့ဆီထွက်သီးနှံ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သုံးစွဲမှု

၁။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ထုတ်လုပ်မှုအများဆုံးသော ဆီထွက်သီးနှံများမှာ ဆီအုန်း၊ ပဲပုပ်၊ ဆီမုန်ညင်း၊ နေကြာ၊ မြေပဲတို့ဖြစ်ပြီး အသုံးအများဆုံးသောဆီများမှာ စားအုန်းဆီ၊ ပဲပုပ်ဆီ၊ မုန်ညင်းဆီနှင့် နေကြာဆီတို့ဖြစ်ကြပါသည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ်အတွင်း ဆီအုန်းကို မက်ထရစ်တန်ချိန် (၄၁၉.၁၁) သန်း ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့သဖြင့် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ထုတ်လုပ်မှုအများဆုံး ဆီထွက်သီးနှံတစ်ခုဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါနှစ်အတွင်း နေကြာထုတ်လုပ်မှုသည် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၅၂.၆) သန်းရှိခဲ့ပြီး ဒုတိယထုတ်လုပ်မှု အများဆုံး

ဖြစ်သော ပဲပုပ်ကို မက်ထရစ်တန်ချိန် (၃၇၃.၀၇) သန်း ထုတ်လုပ်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အတူ ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်ကို ဦးဆောင်နေသော စားအုန်းဆီအမျိုးအစားမှာ စားအုန်းဆီဖြစ်ပြီး ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်း စားအုန်းဆီ မက်ထရစ်တန်ချိန် (၇၅.၅) သန်း၊ ပဲပုပ်ဆီ မက်ထရစ်တန်ချိန် (၆၀.၂၈) သန်း၊ မုန်ညင်းဆီ မက်ထရစ်တန်ချိန် (၂၈.၃) သန်းနှင့် နေကြာဆီ မက်ထရစ်တန်ချိန် (၂၂.၀၇) သန်းတို့ အသီးသီး ထုတ်လုပ်ခဲ့ကြပါသည်။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ မှ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်တစ်လျှောက်လုံး ကမ္ဘာ့စားအုန်းဆီထုတ်လုပ်မှုတွင် စားအုန်းဆီ ထုတ်လုပ်မှုသည် အများဆုံးဖြစ်ခဲ့ပြီး ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်သည် ကမ္ဘာ့စားအုန်းဆီ ထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးနှစ် ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ (FAOstat-၂၀၂၀) (statista-၂၀၂၂) (ပုံ-၁) (ဇယား-၁)

အရင်းအမြစ်။ FAOstat
ပုံ (၁) ၂၀၂၀ ခုနှစ်၏ ကမ္ဘာ့ဆီထွက်သီးနှံ ထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေ

ဇယား (၁) နှစ်အလိုက် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း စားအုန်းဆီ ထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေ

(ရေတွက်ပုံ-မက်ထရစ်တန်ချိန်သန်း)

ခုနှစ်	စားအုန်းဆီ	ပဲပုပ်ဆီ	မုန်ညင်းဆီ	နေကြာဆီ	မြေပဲဆီ	ဝါစေဆီ	အုန်းဆီ	သံလွင်ဆီ	စုစုပေါင်း
၂၀၂၁-၂၀၂၂	၇၅.၅	၆၀.၂၈	၂၈.၃	၂၂.၀၇	၆.၄၈	၅.၀၈	၃.၅၁	၃.၂၈	၂၀၄.၅
၂၀၂၀-၂၀၂၁	၇၃	၅၉.၁၇	၂၉.၁၆	၁၉.၀၉	၆.၄၄	၄.၈၁	၃.၄၄	၂.၉၂	၁၉၈.၀၃
၂၀၁၉-၂၀၂၀	၇၂.၉၄	၅၈.၅၃	၂၈.၀၈	၂၁.၁၇	၆.၂၂	၅.၁၅	၃.၄၆	၃.၁၂	၁၉၈.၆၇
၂၀၁၈-၂၀၁၉	၇၄.၁၃	၅၆.၀၁	၂၇.၇၉	၁၉.၆	၅.၈၆	၄.၉၇	၃.၆၃	၃.၁၇	၁၉၅.၁၆
၂၀၁၇-၂၀၁၈	၇၄.၁၃	၅၆.၀၁	၂၇.၇၉	၁၉.၆	၅.၈၆	၄.၉၇	၃.၅၆	၃.၁၇	၁၉၅.၀၉

အရင်းအမြစ်။ Statista

၂။ ကမ္ဘာ့စားအုန်းဆီ အများဆုံးသောဆီမှာ စားအုန်းဆီဖြစ်ပြီး ပဲပုပ်ဆီသည် ဒုတိယစားအုန်းဆီ အများဆုံးဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်း ဆီထုတ်လုပ်မှုနှင့် ဆီစားအုန်းဆီ အခြေအနေများကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာချက်အရ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း ဆီထုတ်လုပ်မှုသည် တန်ချိန်အားဖြင့် (၂၀၄.၅) သန်းရှိသည့်အနက် စားအုန်းဆီမှာ တန်ချိန် (၂၀၁.၇) သန်းရှိခဲ့သဖြင့် တစ်ကမ္ဘာလုံး အတိုင်းအတာအရ ဆီထုတ်လုပ်မှု ယူဆနိုင်ပါသည်။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ မှ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်များတွင်လည်း ဆီထုတ်လုပ်မှုမှာ စားအုန်းဆီထက် ပိုမိုများပြားနေသည့်အတွက် အဆိုပါနှစ်များတွင် ဆီထုတ်လုပ်မှုကြောင့် တွေ့ရှိရပါသည်။ ဆီထုတ်လုပ်မှုသည် ယခင်နှစ်များထက် ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်၌ ပိုမိုတိုးတက် ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့သည့်အပြင် ဆီစားအုန်းဆီမှာလည်း တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် ပိုမိုစားအုန်းလာသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ (statista, ၂၀၂၂) (ဇယား-၂)

ဇယား (၂) နှစ်အလိုက် ကမ္ဘာ့တစ်ဝှမ်း ဆီစားသုံးမှုအခြေအနေ

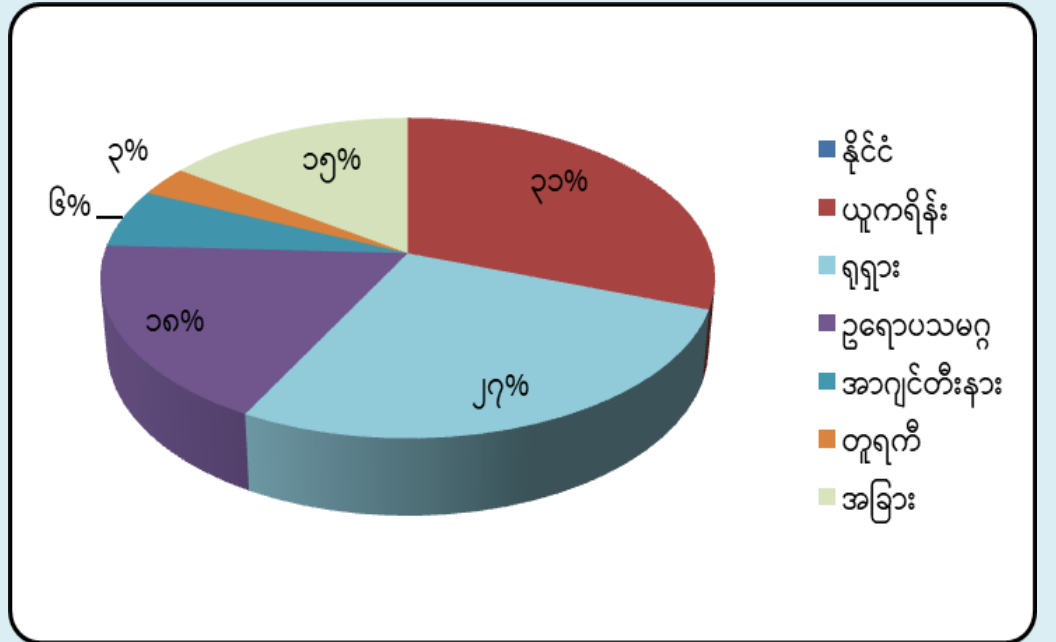
(ရေတွက်ပုံ-မက်ထရစ်တန်ချိန်သန်း)

ခုနှစ်	စားအုန်းဆီ	ပဲပုပ်ဆီ	မုန့်ညင်းဆီ	နေကြာဆီ	မြေပဲဆီ	ဝါစေဆီ	အုန်းဆီ	သံလွင်ဆီ	စုစုပေါင်း
၂၀၂၁-၂၀၂၂	၇၃.၈၇	၆၀.၂၄	၂၈.၈၅	၂၀.၄၇	၆.၄၈	၅.၀၂	၃.၅၃	၃.၁၉	၂၀၁.၇
၂၀၂၀-၂၀၂၁	၇၃.၂၂	၅၈.၈၉	၂၈.၃၉	၁၈.၄၆	၆.၄၈	၄.၈၈	၃.၄၅	၃.၀၇	၁၉၆.၈
၂၀၁၉-၂၀၂၀	၇၁.၃၄	၅၇.၂	၂၈.၁၄	၁၈.၉၆	၆.၂၆	၅.၁၃	၃.၅	၃.၀၄	၁၉၃.၆
၂၀၁၈-၂၀၁၉	၇၁.၁၅	၅၅.၁၆	၂၈.၂	၁၈.၁၁	၅.၉၆	၄.၉၇	၃.၄၄	၂.၉၃	၁၈၉.၉
၂၀၁၇-၂၀၁၈	၆၅.၉၉	၅၄.၄၁	၂၈.၉၂	၁၇.၄၆	၅.၇၁	၅.၀၃	၃.၃၂	၂.၈၇	၁၈၃.၇

အရင်းအမြစ်။ Statista

(ခ) ကမ္ဘာ့နေကြာစေ့/နေကြာဆီ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု

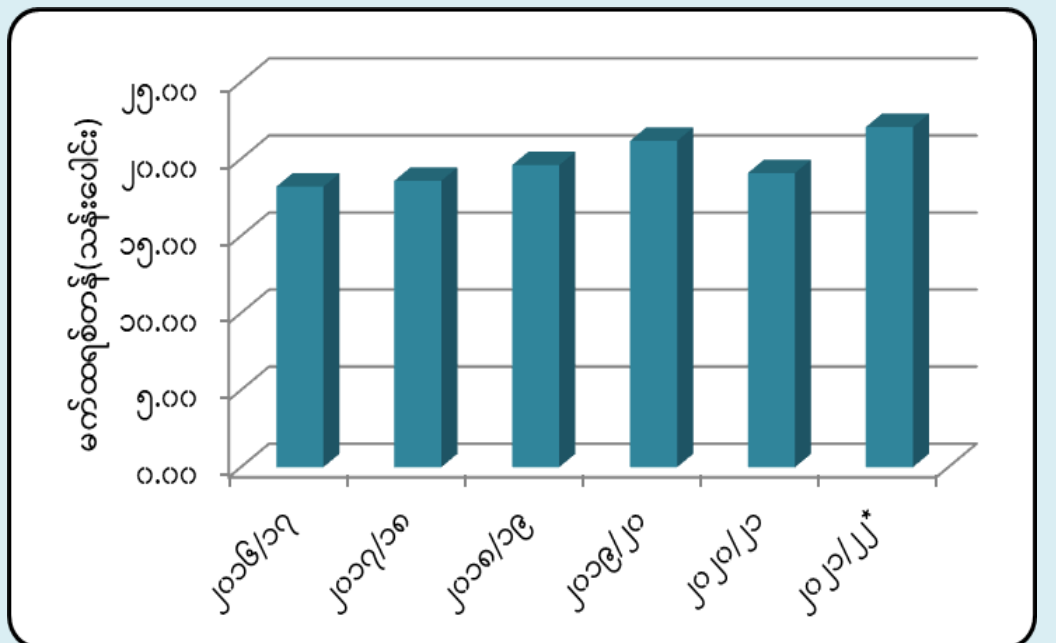
၃။ နေကြာစေ့ထုတ်လုပ်မှုကို ဦးဆောင်ထားသောနိုင်ငံများမှာ ယူကရိန်းနှင့် ရုရှားတို့ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာ့ထုတ်လုပ်မှု၏ (၅၈) ရာခိုင်နှုန်းထိရှိပါသည်။ အခြားထုတ်လုပ်မှုများသော နိုင်ငံများမှာ ဥရောပသမဂ္ဂ၊ အာဂျင်တီးနား၊ တူရကီတို့ဖြစ်ပြီး အဆိုပါနိုင်ငံများ၏ ထုတ်လုပ်မှုသည် ကမ္ဘာ့ထုတ်လုပ်မှု၏ (၂၇) ရာခိုင်နှုန်း ရှိပါသည်။ နိုင်ငံအလိုက်ထုတ်လုပ်မှု အချက်အလက်များအရ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ယူကရိန်းနိုင်ငံသည် နေကြာစေ့မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁၇.၅) သန်း ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပြီး ရုရှားနိုင်ငံမှာ တန်ချိန် (၁၅.၅) သန်း ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ (ပုံ-၂)

အရင်းအမြစ်။ Statista

ပုံ (၂) ကမ္ဘာ့နေကြာစေ့အများဆုံးထုတ်လုပ်သောနိုင်ငံများ (၂၀၂၁-၂၀၂၂)

၄။ ကမ္ဘာ့နေကြာဆီထုတ်လုပ်မှုသည် ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁၉.၀၉) သန်းကျော်ရှိပြီး ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင်မူ မက်ထရစ်တန်ချိန် (၂၂.၀၇) သန်း ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့သည့်အတွက် ယခင်နှစ်နှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက (၁၆) ရာခိုင်နှုန်းထိ တိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ နေကြာဆီထုတ်လုပ်မှု အများဆုံး နိုင်ငံများမှာ ယူကရိန်း၊ ရုရှား၊ ဥရောပသမဂ္ဂ၊ အာဂျင်တီးနားနှင့် တူရကီနိုင်ငံတို့ဖြစ်ပြီး ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ယူကရိန်းနိုင်ငံသည် တန်ချိန်အားဖြင့် (၇.၃) သန်းခန့် ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၃)

အရင်းအမြစ်။ Statista

ပုံ (၃) နှစ်အလိုက် ကမ္ဘာ့နေကြာဆီထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေ

(ဂ) ကမ္ဘာ့ဆီအုန်း/စားအုန်းဆီ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု

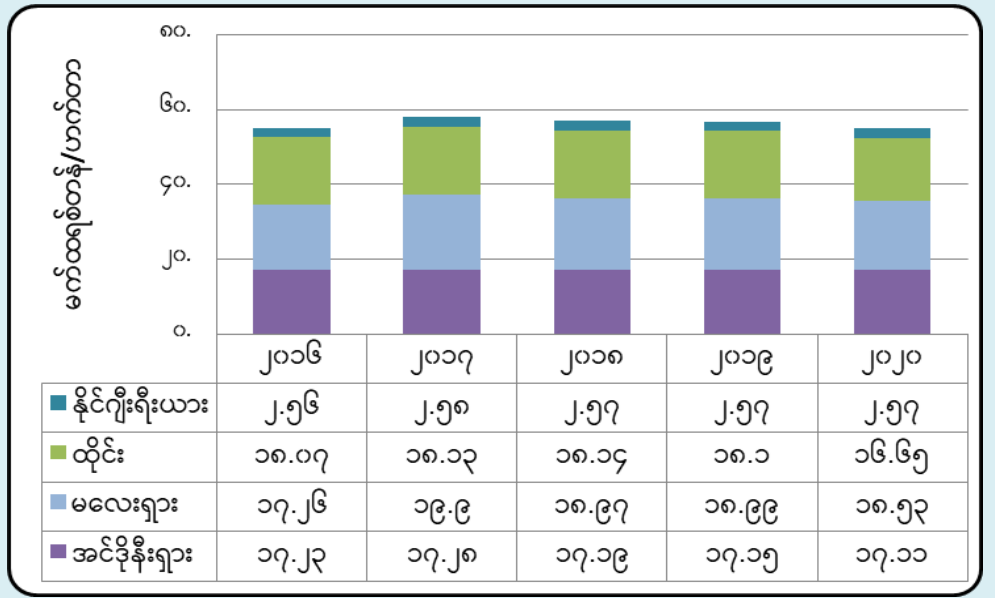
၅။ ကမ္ဘာတွင် ဆီအုန်းကို အဓိက စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လျက်ရှိသော နိုင်ငံပေါင်း (၄၅) နိုင်ငံရှိပြီး ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် စုစုပေါင်းတန်ချိန် (၄၁၉.၁၁) သန်း စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အာဆီယံဒေသတွင်း နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်သော အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ဟက်တာပေါင်း (၁၄.၉) သန်းကျော်မှ ဆီအုန်းသီးခိုင် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၂၅၆.၅) သန်းကျော် ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့သည့်အတွက် ကမ္ဘာ့ဆီအုန်းထုတ်လုပ်မှုတွင် (၆၁) ရာခိုင်နှုန်းထိ ပါဝင်နိုင်ခဲ့ပြီး ကမ္ဘာ့အဆင့် (၁) အဖြစ် ရပ်တည်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဆီအုန်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုတွင် ထိပ်တန်းဖြစ်သော အင်ဒိုနီးရှားနှင့် မလေးရှား (၂) နိုင်ငံတို့၏ ထုတ်လုပ်မှုသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှု၏ (၈၄) ရာခိုင်နှုန်းထိ ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပြီး ထိပ်တန်း (၁၀) နိုင်ငံ၏ ထုတ်လုပ်မှုသည် ကမ္ဘာ့ဆီအုန်းသီးနှံထုတ်လုပ်မှု၏ (၉၅) ရာခိုင်နှုန်းထိပင် ထုတ်လုပ်လျက်ရှိပါသည်။ (ဇယား-၃)

ဇယား (၃) ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဆီအုန်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အများဆုံး (၁၀) နိုင်ငံ၏ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေ

နိုင်ငံ	ထုတ်လုပ်မှု (MT)	ရိတ်သိမ်းဧရိယာ (ha)	အထွက်နှုန်း (MT/ha)
အင်ဒိုနီးရှား	၂၅၆,၅၂၈,၆၀၀	၁၄,၉၉၆,၀၁၀	၁၇.၁
မလေးရှား	၉၆,၉၆၉,၃၁၆	၅,၂၃၁,၇၄၃	၁၈.၅
ထိုင်း	၁၅,၆၅၆,၆၃၆	၉၄၀,၃၁၁	၁၆.၇
နိုင်ဂျီးရီးယား	၉,၄၅၆,၅၅၅	၃,၆၈၀,၉၆၃	၂.၆
ကိုလံဘီယာ	၇,၁၇၂,၇၆၇	၅၅၉,၅၈၃	၁၂.၈
ဥတီမာလာ	၂,၈၉၆,၅၁၃	၁၉၈,၀၀၀	၁၄.၆
ဘရာဇီး	၂,၈၆၇,၉၈၆	၂၀၁,၇၀၂	၁၄.၂
နယူးဂီနီ	၂,၈၅၄,၄၃၃	၂၁၇,၄၉၇	၁၃.၁
ဂါနာ	၂,၄၇၁,၆၀၅	၃၅၇,၆၇၉	၆.၉
ကင်မရွမ်	၂,၄၆၅,၄၂၄	၁၆၈,၀၀၅	၁၄.၇

အရင်းအမြစ်။ FAOstat

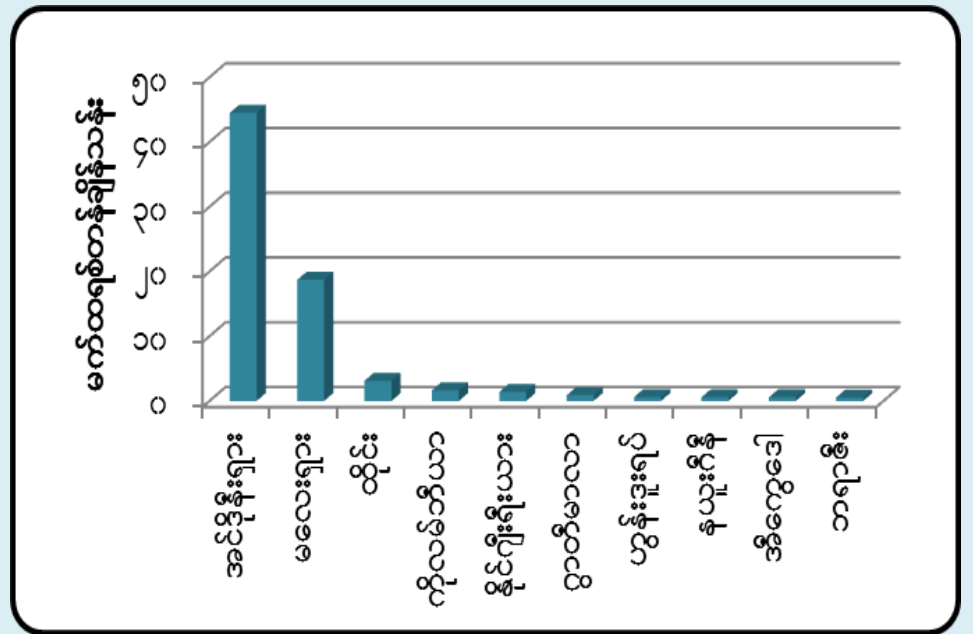

အရင်းအမြစ်။ FAOstat

ပုံ (၄) ဆီအုန်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးနိုင်ငံများ၏အထွက်နှုန်းများ နှိုင်းယှဉ်ခြင်း

၆။ ဆီအုန်းထုတ်လုပ်မှု အများဆုံး (၄) နိုင်ငံဖြစ်သော အင်ဒိုနီးရှား၊ မလေးရှား၊ ထိုင်းနှင့် နိုင်ဂျီးရီးယားနိုင်ငံတို့၏ အထွက်နှုန်းများကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာကြည့်ရာတွင် မလေးရှားနိုင်ငံသည် ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တို့တွင် အထွက်နှုန်းအကောင်းဆုံးဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ဆီအုန်း အများဆုံးထွက်ရှိသော အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် ဟက်တာအလိုက် ထွက်ရှိမှုတွင် မလေးရှားနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတို့ထက် လျော့နည်းနေသော်လည်း ရိတ်သိမ်းဧရိယာမှာ သိသိသာသာ များပြားနေသည့်အတွက် ကမ္ဘာ့ဆီအုန်းထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးနိုင်ငံအဖြစ် နှစ်စဉ်ရပ်တည်လျက်ရှိပါသည်။ ထူးခြားချက်အနေဖြင့် နိုင်ဂျီးရီးယားနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် စတုတ္ထမြောက် ဆီအုန်းထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးနိုင်ငံဖြစ်သော်လည်း ၎င်း၏အထွက်နှုန်းမှာ ထိပ်တန်း (၁၀) နိုင်ငံအနက် အနည်းဆုံးဖြစ်ပြီး ရိတ်သိမ်းဧရိယာမှာ တတိယအများဆုံးဖြစ်သဖြင့် အထွက်နှုန်းနိမ့်ကျသော်လည်း ထုတ်လုပ်မှုမှာ ဆက်လက်မြှင့်တက်နေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (FAO, ၂၀၂၁)(ပုံ-၄)

၇။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဆီအုန်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးဖြစ်သကဲ့သို့ စားအုန်းဆီထုတ်လုပ်မှုတွင်လည်း အများဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် စားအုန်းဆီထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးဖြစ်သော အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် စားသုံးဆီမက်ထရစ်တန်ချိန် (၄၄.၅) သန်း ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပြီး မလေးရှားနိုင်ငံမှာ မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁၈.၇) သန်းသာ ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အခြားနိုင်ငံများနှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် စားအုန်းဆီထုတ်လုပ်မှုတွင် သိသာစွာဦးဆောင်နေကြောင်း တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ (USDA, ၂၀၂၂) (ပုံ-၅)

အရင်းအမြစ်။ United States Department of Agriculture

ပုံ (၅) စားအုန်းဆီ အများဆုံးထုတ်လုပ်သောနိုင်ငံများ (၂၀၂၁ ခုနှစ်)

(ဃ) ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း စားသုံးဆီဈေးကွက်

၈။ ကမ္ဘာ့စားသုံးဆီဈေးကွက်တွင် အနှောင့်အယှက်၊ အကြပ်အတည်းများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ခြင်း၊ တင်သွင်းသောနိုင်ငံများအနေဖြင့် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၏ စားအုန်းဆီ တင်ပို့မှု ကန့်သတ်ချက်များကြောင့် တင်သွင်းမှုပမာဏ လျော့ကျခြင်းအား အစားထိုးနိုင်ရန် ခက်ခဲခြင်း၊ ပဲပုပ်ဆီ၊ မုန်ညင်းဆီ ထုတ်လုပ်မှုမှာလည်း မိုးခေါင်မှုကြောင့် အထွက်လျော့နည်းလာခြင်း၊ နေကြာဆီထုတ်လုပ်မှုမှာ ယူကရိန်းနှင့်ရုရှားပဋိပက္ခကြောင့် ဈေးကွက်ဝင်ရောက်မှု လျော့ကျခြင်းနှင့် ဆီကြိတ်ခွဲသန့်စင်စက်များအတွက်လည်း ကုန်ကြမ်းရရှိမှု လျော့နည်းခြင်းတို့ကြောင့် ကုန်ကြမ်းဝယ်ယူမှု များပြားလာသည့်အတွက် စံချိန်တင်ဈေးမြင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ ကမ္ဘာ့စားသုံးဆီ တင်သွင်းသောနိုင်ငံများသည် အခြားစားသုံးဆီ အမျိုးအစားများနှင့် ရောင်းချပေးနိုင်မည့် ဈေးကွက်သစ်များကို ရှာဖွေနေရပြီး ဝယ်ဈေးမြင့်မားစွာ ပေးရမည့်အခြေအနေကို ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။

၉။ စားအုန်းဆီကို ကိတ်မုန့်ဖုတ်ခြင်း၊ အကြော်ကြော်ခြင်း၊ ဘီစကစ်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ မာဂျရင်း၊ ချောကလက်နှင့် အလှအပ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ခြင်းမှသည် ဆပ်ပြာကဲ့သို့သော သန့်စင်ရေးသုံး ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဇီဝလောင်စာဆီများ

အထိ ထည့်သွင်းအသုံးပြုကြပါသည်။ စားအုန်းဆီတင်ပို့မှုသည် ကမ္ဘာ့ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဆီ တင်ပို့မှုစုစုပေါင်း၏ (၆၀) ရာခိုင်နှုန်း ခန့် အထိရှိပြီး အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် ထိပ်တန်းစားအုန်းဆီ တင်ပို့သည့်နိုင်ငံဖြစ်၍ တင်ပို့မှုစုစုပေါင်း၏ သုံးပုံတစ်ပုံခန့် ပမာဏရှိ ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် ပြည်တွင်းစားသုံးဆီ ဈေးနှုန်းမြင့်တက်လာမှုကို ထိန်းချုပ်နိုင်ရန်အတွက် ပြည်ပ တင်ပို့မှုအား ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် တားမြစ်မိန့်ထုတ်ပြန်လိုက်ပြီး အဆိုပါတားမြစ်ချက်သည် တောင်အမေရိကတိုက် တွင် မိုးခေါင်မှုကြောင့် ပဲပုပ်ဆီထုတ်လုပ်မှု လျော့ကျခြင်း၊ ကနေဒါနိုင်ငံတွင် ရာသီဥတုဆိုးရွားမှုကြောင့် မုန်ညင်းဆီ ထုတ်လုပ်မှု လျော့ကျခြင်းနှင့် ယူကရိန်းနှင့်ရုရှားတို့၏ ဒေသတွင်းပဋိပက္ခများကြောင့် နေကြာဆီထုတ်လုပ်မှုနှင့် ဈေးကွက်ဝင်ရောက်မှု အခက်အခဲများ ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းတို့က စားအုန်းဆီမဟုတ်သော အဆိုပါဆီများအတွက်လည်း ပြည်ပတင်ပို့မှုအပေါ် ဖိအားများ ဖြစ်ပေါ်လာစေပါသည်။

၁၀။ ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံး စားအုန်းဆီတင်ပို့ရောင်းချသော အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၏ စားအုန်းဆီတင်ပို့မှု တားမြစ်လိုက်ခြင်းကြောင့် စားအုန်းဆီအပါအဝင် အဓိကစားသုံးဆီများဖြစ်သော ပဲပုပ်ဆီ၊ နေကြာဆီနှင့် မုန်ညင်းဆီတို့၏ ဈေးနှုန်းများ မြင့်တက်သွားခဲ့ပါ သည်။ စက်သုံးဆီနှင့် အစားအစာဈေးနှုန်းများ မြင့်တက်ခြင်း၏ အကျိုးဆက်ကိုခံစားနေရသော အာရှတိုက်နှင့် အာဖရိကတိုက် ရှိ စားသုံးသူများအတွက် အဆိုပါကန့်သတ်ချက်များသည် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးတစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၏ ကန့်သတ်ချက် သည် ကမ္ဘာ့စားအုန်းဆီသာမက တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင်ရှိသော ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဆီအားလုံးအပေါ်တွင် သက်ရောက်မှု ဖြစ်စေပြီး စားသုံးဆီရရှိနိုင်မှုအတွက် ထိခိုက်မှုရှိနိုင်ပါသည်။

၁၁။ မလေးရှားနိုင်ငံတွင် လုပ်သားရှားပါးမှုဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံးပဲပုပ်ဆီနှင့် မုန်ညင်းဆီထုတ်လုပ်သည့် အာဂျင်တီးနား နှင့် ကနေဒါနိုင်ငံတို့တွင် မိုးခေါင်ခြင်းတို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဆီဈေးနှုန်း (၅၀) ရာခိုင်နှုန်းအထိ မြင့်တက်ခဲ့ပါသည်။ ကမ္ဘာ့စားသုံးဆီ တင်သွင်းသောနိုင်ငံများက ထိပ်တန်းနေကြာဆီတင်ပို့သော ယူကရိန်းနှင့် ရုရှားနိုင်ငံတို့ထံမှ နေကြာဆီ ဝယ်ယူ နိုင်ရန် ခက်ခဲသွားသဖြင့် စားသုံးဆီလိုအပ်ချက်ကို စားအုန်းဆီအများအပြား အစားထိုးဝယ်ယူလာခြင်းကြောင့် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ ၏ စားအုန်းဆီတင်ပို့မှု တားဆီးလိုက်ခြင်းသည် မလေးရှား၊ အာဂျင်တီးနားနှင့် ကနေဒါနိုင်ငံများအတွက် ပြည်တွင်းဆီဖူလုံရေး အခက်ကြုံနိုင်ဖွယ် ဖြစ်လာပါသည်။

၁၂။ တရုတ်နိုင်ငံနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့သည် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံမှ စားအုန်းဆီအများဆုံးတင်သွင်းသောနိုင်ငံများဖြစ်၍ တင်သွင်းမှု ပမာဏမှာ ကမ္ဘာ့စားအုန်းဆီ တင်သွင်းမှုစုစုပေါင်း၏ ထက်ဝက်ခန့်ရှိပါသည်။ အိန္ဒိယ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နှင့် ပါကစ္စတန်နိုင်ငံတို့ အနေဖြင့် မလေးရှားနိုင်ငံမှ စားအုန်းဆီ တိုးမြှင့်ဝယ်ယူရန် ကြိုးစားသွားနိုင်သော်လည်း ကမ္ဘာ့ဒုတိယစားအုန်းဆီထုတ်လုပ်သည့် မလေးရှားနိုင်ငံအနေဖြင့် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၏ စားအုန်းဆီတင်ပို့မှု တားမြစ်ချက်အရ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဈေးကွက်လိုအပ်ချက်ကို လုံလောက်အောင် ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ဖွယ် မရှိနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် ပုံမှန်အားဖြင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ စားသုံးဆီလိုအပ်ချက်၏ ထက်ဝက်ခန့်အား ဖြည့်ဆည်းပေးနေသည့်အပြင် ပါကစ္စတန်နှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံတို့အတွက်လည်း စားသုံးဆီ (၈၀) ရာခိုင်နှုန်းနီးပါးကို အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံမှ ဝယ်ယူတင်သွင်းနေရပါသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ပင်လယ်နက် ဒေသအတွင်း ပဋိပက္ခတို့ကြောင့် နေကြာဆီရရှိမှု အခက်အခဲများဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီးနောက် ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဆီဈေးနှုန်းများ မြင့်တက် သွားခဲ့ပါသည်။

၁၃။ ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံး စားသုံးဆီတင်သွင်းနေသော အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် စားသုံးဆီ မလုံလောက်မှုကြောင့် ဆီဈေးနှုန်း (၅) ရာခိုင်နှုန်း နီးပါး ဈေးမြင့်တက်သွားခဲ့ပြီး ပါကစ္စတန်နှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံတို့တွင်လည်း စားသုံးဆီဈေးနှုန်းများ မြင့်တက်ခဲ့ပါသည်။ ဥရောပနိုင်ငံများတွင် စားသုံးဆီဈေးမြင့်တက်လာခြင်းနှင့် ဈေးကွက်လိုအပ်ချက်အပေါ် အပြည့်အဝမဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိရာ အင်္ဂလန်နိုင်ငံတွင် စားသုံးဆီဈေးနှုန်း မြင့်တက်မှုနှင့်အတူ ဈေးကွက်လိုအပ်ချက် ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် အခက်အခဲများ ဖြစ်ပေါ်နေသဖြင့် စားသုံးသူများအား အရေအတွက်အကန့်အသတ်ဖြင့် ဝယ်ယူခွင့်ပြုသည့် ကိုတာစနစ်ကို စတင် အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။

၁၄။ ကမ္ဘာ့စားသုံးဆီ ဈေးကွက်အနေဖြင့် နိုင်ငံအသီးသီးတွင် ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါအား အထိုက်အလျောက် ထိန်းချုပ်နိုင်ပြီး ဖြစ်၍ အသွားအလာကန့်သတ်ချက်များ လျော့ချလာပြီးနောက် စားသောက်ကုန်လုပ်ငန်းများ ပြန်လည်လည်ပတ်လာ၍ စားသုံး ဆီဝယ်လိုအား မြင့်တက်လာချိန်တွင် စားသုံးဆီ အဓိက ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးနေသော နိုင်ငံများဖြစ်သည့် ယူကရိန်းနိုင်ငံနှင့်ရုရှား

နိုင်ငံတို့၏ ဒေသတွင်းပဋိပက္ခများကြောင့် ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်တွင် နေကြာဆီရရှိမှု အခက်အခဲများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အတူ ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါကြောင့် ကမ္ဘာ့ဒုတိယအကြီးဆုံး စားအုန်းဆီ ထုတ်လုပ်သည့် မလေးရှားနိုင်ငံတွင် လုပ်သားရှားပါးမှုကြောင့် ထုတ်လုပ်မှုတိုးမြှင့်နိုင်မှုအပေါ် အကန့်အသတ်ဖြစ်ပေါ်နေချိန်တွင် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းစားအုန်းဆီဈေးနှုန်း တိုးမြှင့်လာမှုနှင့် ပြည်တွင်းဈေးကွက်တွင် စားအုန်းဆီရရှိမှု လျော့နည်းလာခြင်းတို့ကြောင့် ပြည်ပသို့ စားအုန်းဆီတင်ပို့မှု ခေတ္တရပ်ဆိုင်းလိုက်သည့်အတွက် ကမ္ဘာ့စားသုံးဆီဈေးကွက်အတွင်း ဝယ်လိုအား၊ ရောင်းလိုအား မမျှတမှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် ၎င်းတို့ထံမှ စားသုံးဆီတင်သွင်းနေရသောနိုင်ငံများ စားသုံးဆီဖူလုံမှုရှိစေရန် ရည်ရွယ်၍ မေလမှစတင်ကာ သင်္ဘောတင်ခွင့်ပြုထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် စားသုံးဆီဈေးကွက် တည်ငြိမ်မှုရှိစေရန်အတွက် စားသုံးဆီ တင်သွင်းသုံးစွဲနေရသောနိုင်ငံများအနေဖြင့် အစားထိုးစားသုံးဆီများကို ဝယ်ယူ/ထုတ်လုပ် ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရေးသည် အလေးထား ဆောင်ရွက်ရမည့်လုပ်ငန်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

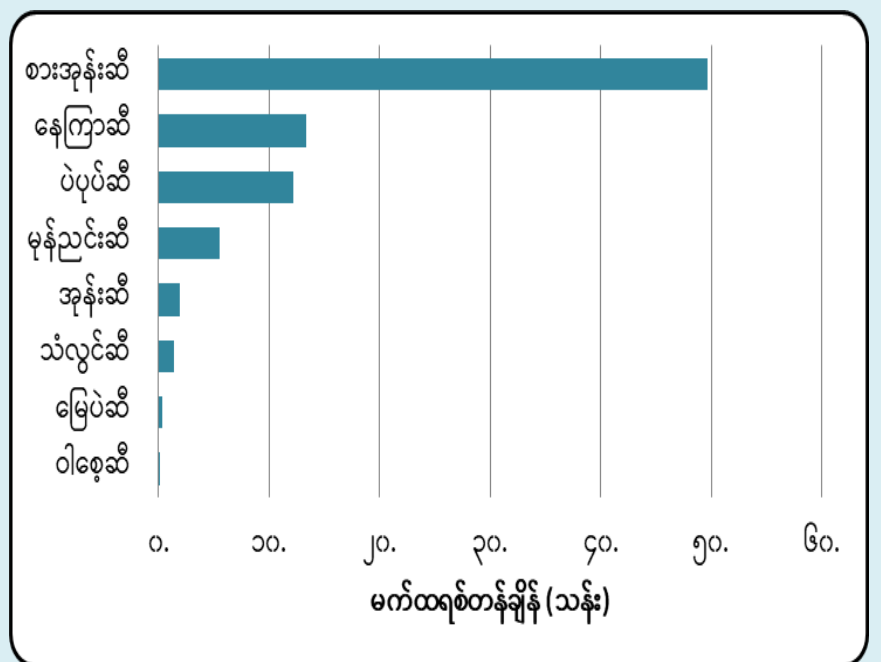
(င) ကမ္ဘာ့စားသုံးဆီ တင်သွင်း၊ တင်ပို့မှု

၁၅။ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် စားအုန်းဆီသည် ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်များသို့ တင်ပို့မှုအများဆုံးဖြစ်ပြီး ပမာဏအားဖြင့် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၄၉.၆၇) သန်းရှိပါသည်။ နေကြာဆီသည် တင်ပို့မှုပမာဏ မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁၃.၃၅) သန်းဖြင့် ဒုတိယတင်ပို့မှု အများဆုံးဖြစ်ပြီး ပဲပုပ်ဆီသည် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁၂.၁၈) သန်းဖြင့် တတိယနေရာတွင်ရှိကာ မုန်ညင်းဆီမှာမူ မက်ထရစ်တန်ချိန် (၅.၅၆) သန်းဖြင့် စတုတ္ထတင်ပို့မှု အများဆုံးဖြစ်ပါသည်။ (ပုံ-၆)

ဇယား (၄) ၂၀၂၁ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့နေကြာစေ့ တင်ပို့မှုနှင့် တင်သွင်းမှု

နိုင်ငံ	တင်သွင်းတန်ဖိုး (ဒေါ်လာသန်း)	နိုင်ငံ	တင်ပို့တန်ဖိုး (ဒေါ်လာသန်း)
ဥရောပသမဂ္ဂ	၆၀၇.၁၃	ရိုမေးနီးယား	၉၈၉.၇၉
တူရကီ	၅၄၂.၀၉	ဥရောပသမဂ္ဂ	၈၅၃.၈၇
နယ်သာလန်	၃၅၂.၂၆	ဟန်ဂေရီ	၂၃၃.၀၅
စပိန်	၃၀၂.၁၇	တူရကီ	၂၂၆.၅၉
ရိုမေးနီးယား	၂၇၁.၈၃	အမေရိကန်	၂၁၈.၂၉
ဂျာမနီ	၂၄၈.၈၇	မော်ဒိုဗာ	၁၉၆.၈၂
ယူကရိန်း	၂၄၆.၄၁	စပိန်	၁၀၇.၆၄
ဟန်ဂေရီ	၁၉၃.၅၀	ဆလိုဗက်ကီးယား	၁၀၀.၉၀
အမေရိကန်	၁၄၂.၅၂	ဆားဘီးယား	၅၈.၅၅
အီတလီ	၁၂၆.၅၈	အီတလီ	၄၉.၆၀

အရင်းအမြစ်။ Wits, World Bank

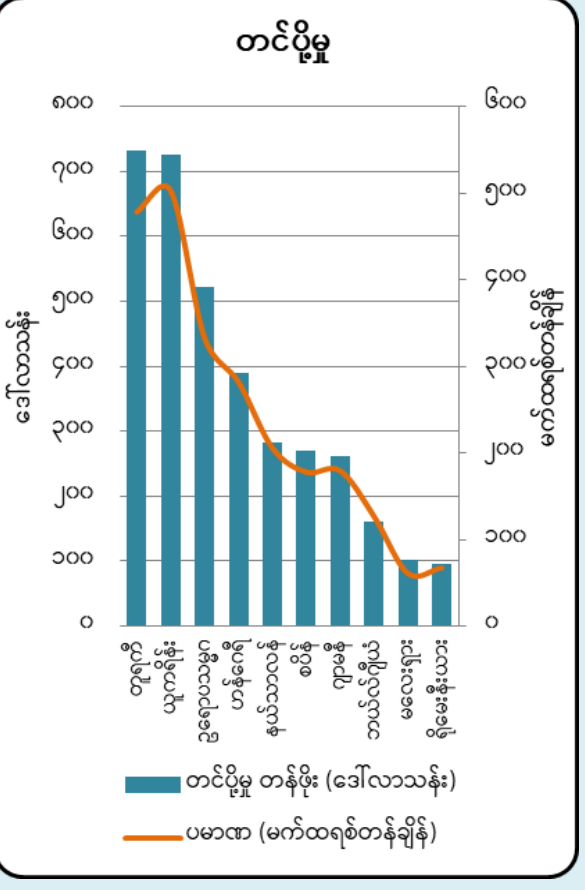
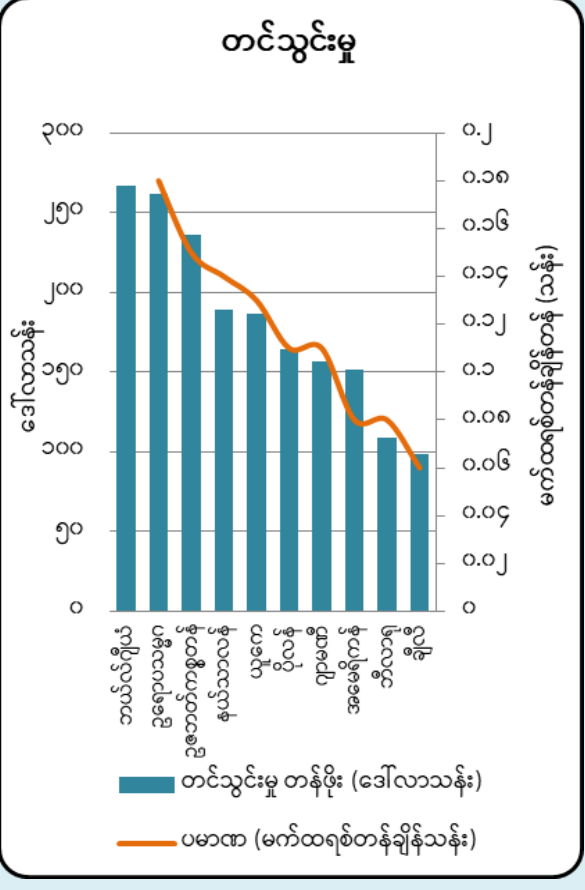
အရင်းအမြစ်။ Statista

ပုံ (၆) ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်၏ ဆီအမျိုးအစားအလိုက် တင်ပို့မှု ပမာဏ

(စ) ကမ္ဘာ့နေကြာစေ့/နေကြာဆီ တင်သွင်း၊ တင်ပို့မှု

၁၆။ နေကြာစေ့ကုန်သွယ်မှုအတွက် သတ်မှတ်ထားသော HS code မှာ ၁၂၀၆၀၀ ဖြစ်ပြီး ကုန်စည်အမည်ဖော်ပြချက်မှာ Oil seeds; sunflower seeds, whether or not broken ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် နေကြာစေ့တင်သွင်းလျက်ရှိသော နိုင်ငံပေါင်း (၇၃) နိုင်ငံရှိပြီး တင်သွင်းမှုပမာဏစုစုပေါင်း မက်ထရစ်တန်ချိန် (၃.၈) သန်းကို ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးမှ ဝယ်ယူတင်သွင်းခဲ့ရပါသည်။ နေကြာစေ့ တင်သွင်းမှု အများဆုံးနိုင်ငံများမှာ ဥရောပသမဂ္ဂ၊ တူရကီ၊ နယ်သာလန်၊ စပိန်၊ ရိုမေးနီးယားတို့ဖြစ်ပြီး တူရကီနိုင်ငံသည် တင်သွင်းမှုပမာဏအနေဖြင့် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၀.၇၃) သန်း ရှိခဲ့ပါသည်။ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၅၄၂.၀၉) သန်း ဝယ်ယူတင်သွင်းခဲ့ရသည့်အတွက် ကမ္ဘာ့တင်သွင်းမှု၏ (၁၉) ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကို တူရကီနိုင်ငံမှ တင်သွင်းနေကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၌ ကမ္ဘာပေါ်တွင် နေကြာစေ့တင်ပို့ခဲ့သော နိုင်ငံပေါင်း (၅၅) နိုင်ငံရှိပြီး စုစုပေါင်း တင်ပို့မှုအနေဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃.၃၆) ဘီလီယံ တင်ပို့ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၏ နေကြာစေ့တင်ပို့မှု အများဆုံးနိုင်ငံမှာ ရိုမေးနီးယားနိုင်ငံဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာ့တင်ပို့မှု၏ (၄၂) ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကို တင်ပို့နိုင်ခဲ့သဖြင့် ၎င်းတင်ပို့မှုမှ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁) ဘီလီယံနီးပါး ရရှိခဲ့ပါသည်။ (wits, ၂၀၂၁) (ဇယား-၄)

၁၇။ ကမ္ဘာ့နေကြာဆီကုန်သွယ်မှုအတွက် သတ်မှတ်ထားသော H.S Code မှာ ၁၅၁၂၉ ဖြစ်ပြီး ကုန်စည်အမည်ဖော်ပြချက်မှာ Vegetable oils; sunflower seed or safflower oil and their fractions, other than crude, whether or not refined, but not chemically modified ဖြစ်ပါသည်။ နေကြာဆီ တင်သွင်းမှု အများဆုံးနိုင်ငံများမှာ ဘယ်လ်ဂျီယံ၊ ဥရောပသမဂ္ဂ၊ ဥဘတ်ကစ္စတန်၊ နယ်သာလန်နှင့် ယူကေတို့ဖြစ်ပြီး ဘယ်လ်ဂျီယံနိုင်ငံသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၂၆၆.၉) သန်းကျော် ဝယ်ယူတင်သွင်းခဲ့ရသည့်အတွက် ကမ္ဘာ့နေကြာဆီ တင်သွင်းမှု အများဆုံးနိုင်ငံအဖြစ် ရပ်တည်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့နေကြာဆီတင်ပို့မှုအနေဖြင့် နိုင်ငံပေါင်း (၅၆) နိုင်ငံမှ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၄.၁) ဘီလီယံ တန်ဖိုးရှိ နေကြာဆီ တန်ချိန်စုစုပေါင်း (၂.၈) သန်းကို တင်ပို့ခဲ့ပါသည်။ အဓိကတင်ပို့သည့်နိုင်ငံများမှာ တူရကီ၊ ယူကရိန်း၊ ဥရောပသမဂ္ဂ၊ ဟန်ဂေရီနှင့် နယ်သာလန် နိုင်ငံတို့ဖြစ်ပြီး ထိပ်တန်း (၁၀) နိုင်ငံ၏ တင်ပို့မှုသည် ကမ္ဘာ့တင်ပို့မှု၏ (၈၅) ရာခိုင်နှုန်းထိရှိခဲ့ပါသည်။ နေကြာဆီ အများဆုံးထုတ်လုပ်သော ယူကရိန်းနိုင်ငံသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ပမာဏအားဖြင့် တန်ချိန် (၀.၅) သန်းတင်ပို့နိုင်ခဲ့သော်လည်း ပို့ကုန်တန်ဖိုးအမေရိကန်ဒေါ်လာ (၀.၇) ဘီလီယံခန့်သာ ရရှိခဲ့သည့်အတွက် ကမ္ဘာ့အဆင့် (၂) အဖြစ် ရပ်တည်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ နေကြာဆီ အဓိကတင်သွင်းသည့်နိုင်ငံ (၇၃) နိုင်ငံရှိပြီး စုစုပေါင်း တင်သွင်းမှုပမာဏမှာ မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁.၆၈) သန်းကျော်၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၂.၉) ဘီလီယံကျော်ရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ (wits, ၂၀၂၁) (ပုံ-၇)

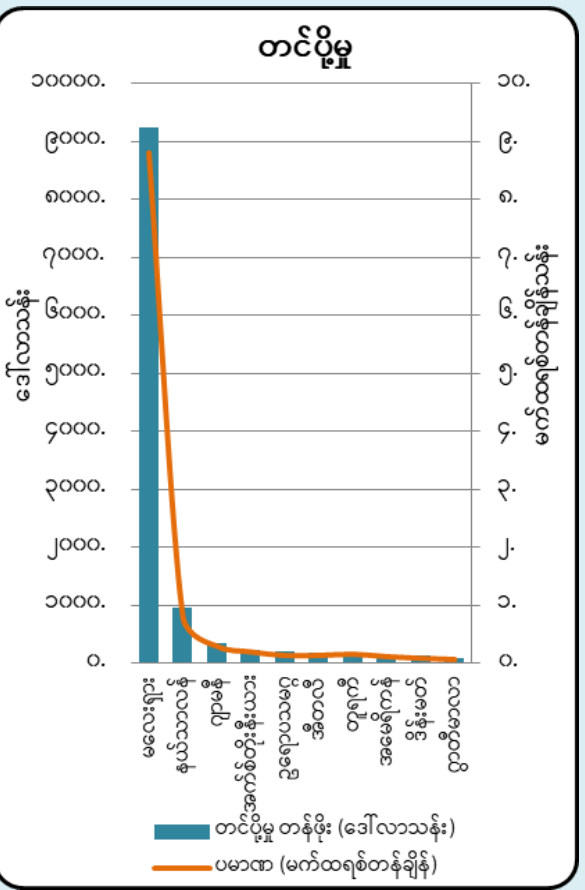
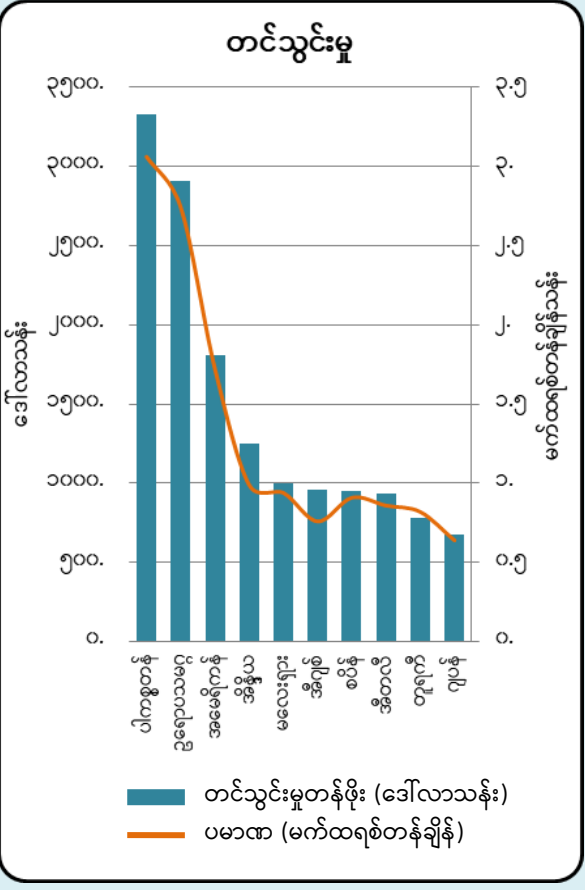

အရင်းအမြစ်။ WITS, World Bank

ပုံ (၇) ၂၀၂၁ ခုနှစ်၏ ကမ္ဘာ့ နေကြာဆီ တင်ပို့၊ တင်သွင်းမှုအခြေအနေ

(ဆ) ကမ္ဘာ့စားအုန်းဆီ တင်သွင်း၊ တင်ပို့မှု

၁၈။ ကမ္ဘာ့စားအုန်းဆီ ကုန်သွယ်မှုအတွက် သတ်မှတ်ထားသော H.S Code မှာ ၁၅၁၁၉၀ ဖြစ်ပြီး ကုန်စည်အမည်ဖော်ပြချက်မှာ Palm oil and its fractions, whether or not refined, but not chemically modified ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် စားအုန်းဆီ အဓိကတင်သွင်းရသည့်နိုင်ငံများအနက် ပါကစ္စတန်၊ ဥရောပသမဂ္ဂ၊ အမေရိကန်နှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့သည် ထိပ်ဆုံးမှ ရပ်တည်နေပြီး မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၏ စားအုန်းဆီတင်သွင်းမှု အများဆုံးနိုင်ငံများ စာရင်းတွင် ပါဝင်ခဲ့သော်လည်း ၂၀၂၁ ခုနှစ်၏ အဆင့်ဖော်ပြချက်တွင် ပါဝင်နိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ စားအုန်းဆီတင်ပို့မှု အများဆုံး နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်သော မလေးရှားနိုင်ငံသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ်၏ စားအုန်းဆီတင်သွင်းမှုတွင် တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁) ဘီလီယံကျော် တင်သွင်းခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့စားအုန်းဆီ တင်ပို့မှုအနေဖြင့် နိုင်ငံပေါင်း (၅၃) နိုင်ငံမှ စားအုန်းဆီတန်ချိန် စုစုပေါင်း (၁၁.၁၈) သန်းနှင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁၂.၂၃) ဘီလီယံ ရရှိခဲ့ပြီး၊ အဓိကတင်ပို့သည့်နိုင်ငံများအနေဖြင့် မလေးရှား၊ နယ်သာလန်၊ ဂျာမနီတို့ဖြစ်ပြီး ထိပ်တန်း (၁၀) နိုင်ငံ၏ တင်ပို့မှုသည် ကမ္ဘာ့တင်ပို့မှု၏ (၉၇) ရာခိုင်နှုန်းထိပင် ရှိခဲ့ပါသည်။ ဆီအုန်းအများဆုံး ထုတ်လုပ်သော အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဆီအုန်းတင်ပို့မှုတွင် ပါဝင်ခြင်းမရှိဘဲ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့တင်ပို့မှု၏ (၅၆.၉) ရာခိုင်နှုန်း၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် (၅၃.၆) ရာခိုင်နှုန်း၊ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် (၅၆) ရာခိုင်နှုန်း ဖြင့်ထိပ်ဆုံးမှ နှစ်စဉ်ရပ်တည် နိုင်ခဲ့ပါသည်။ (world bank, ၂၀၂၂)(ပုံ-၈)

အရင်းအမြစ်။ WITS, World Bank

ပုံ (၈) ၂၀၂၁ ခုနှစ်၏ ကမ္ဘာ့ စားအုန်းဆီ တင်ပို့၊ တင်သွင်းမှုအခြေအနေ

(ဇ) မြန်မာနိုင်ငံမှ ဆီထွက်သီးနှံများ၏ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု၊ ဆီထွက်ရှိမှု၊ စားသုံးမှုနှင့် ဖူလုံမှု အခြေအနေ

၁၉။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စားသုံးဆီသုံးစွဲမှုတွင် ပြည်တွင်းထုတ် မြေပဲဆီ၊ နှမ်းဆီတို့ကို အဓိကစားသုံးကြသည့်အပြင် ပြည်ပထုတ် နေကြာဆီ၊ ပဲပုပ်ဆီတို့ကိုလည်း အများအပြား သုံးစွဲကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အလားတူ ပဲဆီ၊ နှမ်းဆီအနံ့များ ရောစပ်ထား သော အရည်အသွေးအာမခံချက်မရှိသည့် စပ်ဆီများကိုလည်း ဈေးကွက်၌ တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် သုံးစွဲလျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရပါ သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆီထွက်သီးနှံများစွာရှိသည့်အနက် မြေပဲ၊ နှမ်း၊ နေကြာတို့သည် ဆီထွက်ရှိမှု ပမာဏမြင့်မားသည့် သီးနှံ များဖြစ်သောကြောင့် အဆိုပါသီးနှံများအား အဓိကထား စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်၏ သီးနှံအလိုက် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေအရ နှမ်းသည် စိုက်ပျိုးမှုက အများဆုံးဖြစ်ပြီး မြေပဲသည် ဒုတိယအများဆုံး ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဆီထွက်သီးနှံ စုစုပေါင်းစိုက်ဧက (၇.၆၄) သန်းတွင် နေကြာစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှုမှာ စိုက်ဧက (၅.၉) သိန်းခန့်သာ ပါဝင်သဖြင့် ဆီထွက်သီးနှံ စုစုပေါင်းစိုက်ဧက၏ (၄) ရာခိုင်နှုန်းခန့်သာ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ (ဇယား-၅)

ဇယား (၅) ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်၏ သီးနှံအလိုက် စိုက်ဧရိယာများနှင့် ဆီထွက်ရှိမှု အနေအထား

သီးနှံအမည်	စိုက်ဧရိယာ (ဧက)	ဆီပါဝင်မှု ရာခိုင်နှုန်း	အထွက် (တင်း/ဧက)	တစ်တင်းမှဆီထွက်နှုန်း (ပိဿာ)	တစ်ဧက ဆီထွက် (ပိဿာ)	တစ်ဧကဆီထွက် (ကီလို)
မြေပဲ	၂,၈၂၀,၂၃၀	၄၅	၅၇.၀၅	၂	၁၁၄	၁၈၆.၁၅
နှမ်း	၃,၇၉၈,၇၁၇	၅၄	၉.၃၉	၆	၅၆	၉၁.၄၄
နေကြာ	၅၉၂,၂၀၆	၂၉	၂၆.၈၆	၂.၅	၆၇	၁၀၉.၄၁
စပ်မျိုးနေကြာ	-	၂၉	၃၅.၁၃	၄-၄.၅	၁၄၀	၂၂၈.၆၁
ပဲပုပ်	၃၂၅,၂၀၅	၁၉.၄၁	၁၈	၃	၅၄	၈၈.၁၈
ဆီမုန်ညင်း	၁၀၂,၉၁၃	၃၁	၁၃	၅	၆၅	၁၀၆.၁၄

အရင်းအမြစ်။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန

၂၀။ နေကြာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုတွင် ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခုနှစ်၌ (၆၇၉,၈၁၁) ဧက စိုက်ပျိုးခဲ့ပြီး တင်းပေါင်း (၁၇.၉) သန်း ထွက်ရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင်မူ (၆၀၄,၉၁၃) ဧက စိုက်ပျိုးခဲ့ပြီး တင်းပေါင်း (၁၅.၇) သန်းသာ ထွက်ရှိခဲ့သဖြင့် ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခုနှစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက နေကြာထုတ်လုပ်မှု လျော့နည်းကျဆင်းခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ (ဇယား-၆)

ဇယား (၆) ဘဏ္ဍာနှစ်အလိုက် နေကြာ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု

ခုနှစ်	စိုက်ဧရိယာ(ဧက)	ရိတ်သိမ်းဧရိယာ (ဧက)	အထွက်နှုန်း (တင်း/ဧက)	အထွက် (တင်း)
၂၀၁၇-၂၀၁၈	၆၇၉,၈၁၁	၆၇၉,၇၈၁	၂၆.၃၃	၁၇,၈၉၆,၈၂၈
၂၀၁၈-၂၀၁၉	၆၃၅,၄၁၆	၆၃၅,၄၀၈	၂၆.၅၅	၁၆,၈၆၇,၃၅၂
၂၀၁၉-၂၀၂၀	၆၂၂,၁၁၁	၆၂၁,၉၅၈	၂၅.၂၄	၁၅,၆၉၉,၈၂၉
၂၀၂၀-၂၀၂၁	၅၉၂,၂၀၆	၅၄၄,၆၆၅	၂၅.၈၇	၁၄,၀၈၇,၉၉၃
၂၀၂၁-၂၀၂၂	၆၀၄,၉၁၃	၆၀၄,၆၂၇	၂၅.၉၇	၁၅,၇၀၃,၉၃၀

အရင်းအမြစ်။ လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့်စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန

၂၁။ နှစ်အလိုက်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုတွင် ဆီအုန်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုသည် နှစ်စဉ်တိုးတက်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရပြီး ဆီသီးခိုင် ခူးဆွတ်ဧကများမှာလည်း နှစ်စဉ်တိုးတက်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ၂၀၁၈-၂၀၁၉ (Mini-Budget) တွင် တစ်ဧကထွက်ရှိ သော ဆီသီးခိုင်တန်ချိန်မှာ (၁.၅၆) တန်သာရှိခဲ့သည့်အတွက် နှစ်အလိုက်ထွက်ရှိသော ဆီသီးခိုင်အထွက်များတွင် အနည်းဆုံး ဖြစ်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ဆီသီးခိုင်ထွက်ရှိမှုများအနက် ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာနှစ်သည် ထွက်ရှိမှုအများဆုံးဖြစ်ခဲ့ပြီး အဆိုပါနှစ်တွင် တစ်ဧကအထွက်နှုန်းများလည်း တိုးတက်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ဆီသီးခိုင် အထွက်နှုန်းများမှာ ယခင်နှစ်ထက် လျော့နည်းခဲ့သော်လည်း ခူးဆွတ်ဧကမှာ ပိုမိုများပြားခဲ့သည့်အတွက် စုစုပေါင်းဆီသီးခိုင် ထွက်ရှိမှုသည် ယခင်နှစ်ထက် အနည်းငယ်ပိုများခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ (ဇယား-၇)

ဇယား (၇) ဘဏ္ဍာနှစ်အလိုက် ဆီအုန်း စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု

ခုနှစ်	စိုက်ဧက	အသီးခူး ဧက	အထွက်နှုန်း (MT/ဧက)	ဆီသီးခိုင် အထွက် (MT)
၂၀၁၅-၂၀၁၆	၃၉၁,၅၃၄	၁၀၉,၃၁၀	၃.၉၈	၄၃၅,၀၂၂
၂၀၁၆-၂၀၁၇	၃၉၆,၇၀၉	၁၃၉,၆၃၆	၂.၅၂	၃၅၂,၅၀၄
၂၀၁၇-၂၀၁၈	၄၀၀,၃၉၈	၁၃၉,၉၃၆	၃.၅	၄၉၀,၃၁၁
၂၀၁၈-၂၀၁၉(mini)	၄၀၀,၇၈၇	၁၄၆,၂၈၄	၁.၅၆	၂၂၈,၁၀၀
၂၀၁၈-၂၀၁၉	၄၀၀,၆၉၄	၁၄၆,၂၈၄	၄.၆၂	၆၇၆,၃၁၄
၂၀၁၉-၂၀၂၀	၄၀၂,၀၉၉	၁၄၉,၀၂၂	၃.၆၂	၅၁၀,၀၃၅
၂၀၂၀-၂၀၂၁	၄၀၂,၆၉၇	၁၅၁,၁၈၅	၃.၃၈	၅၁၁,၇၅၉

အရင်းအမြစ်။ လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့်စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန

နေကြာနှင့် ဆီအုန်း၏ စိုက်ပျိုးစရိတ်ကုန်ကျမှုများနှင့် အရင်းကြေးဈေးနှုန်း၊ အထွက်နှုန်းများ

၂၂။ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် နေကြာတစ်ဧကလျှင် (၁၈၂,၀၀၀) ကျပ်ကုန်ကျခဲ့ပြီး တောင်သူများအနေဖြင့် တစ်တင်းလျှင် (၁၇,၄၀၀) ကျပ် ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် တောင်သူတစ်ဦးသည် တစ်ဧကလျှင် (၂၅.၈၇) တင်းထွက်ရှိပြီး တစ်တင်းလျှင် (၇,၀၃၅) ကျပ်ဖြင့် ရောင်းရပါက အရင်းကြေးနိုင်မည်ဖြစ်သကဲ့သို့ တစ်တင်းလျှင် (၁၇,၄၀၀) ကျပ်ဈေးဖြင့် ရရှိပါက တစ်ဧကလျှင် (၁၀.၄၆) တင်း ထွက်ရှိမှသာ အရင်းကြေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတူ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်အတွက် ဆီအုန်းပင်ပျိုးစိုက်ခင်း တစ်ဧကလျှင် (၃၂၀,၀၀၀) ကျပ် ကုန်ကျခဲ့ပြီး တောင်သူများအနေဖြင့် ဆီသီးခိုင်တစ်ပိဿာ (၃၀၀) ကျပ်ဝန်းကျင် ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် တောင်သူတစ်ဦးသည် တစ်ဧကလျှင် ဆီအုန်းသီးခိုင်ပိဿာပေါင်း (၂,၀၆၅) ထွက်ရှိပြီး ဆီသီးခိုင်တစ်ပိဿာလျှင် (၁၅၅) ကျပ် ဖြင့် ရောင်းရပါက အရင်းကြေးနိုင်မည် ဖြစ်သကဲ့သို့ တစ်ပိဿာလျှင် (၃၀၀) ကျပ်ဈေးဖြင့် ရရှိပါက တစ်ဧကလျှင် သီးခိုင်ပိဿာ (၁,၀၆၇) ထွက်ရှိမှသာ အရင်းကြေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

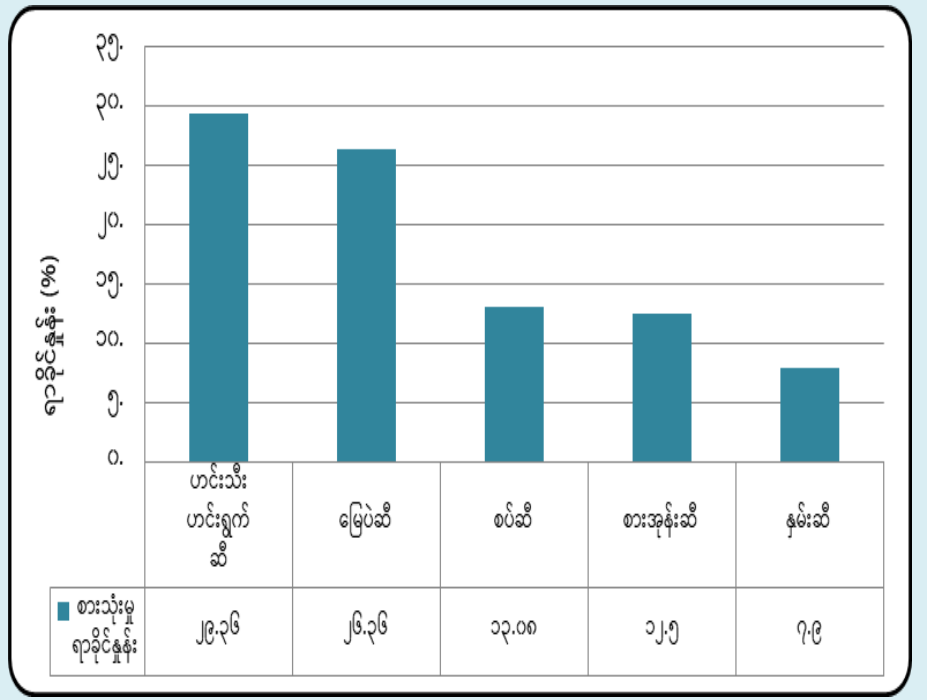
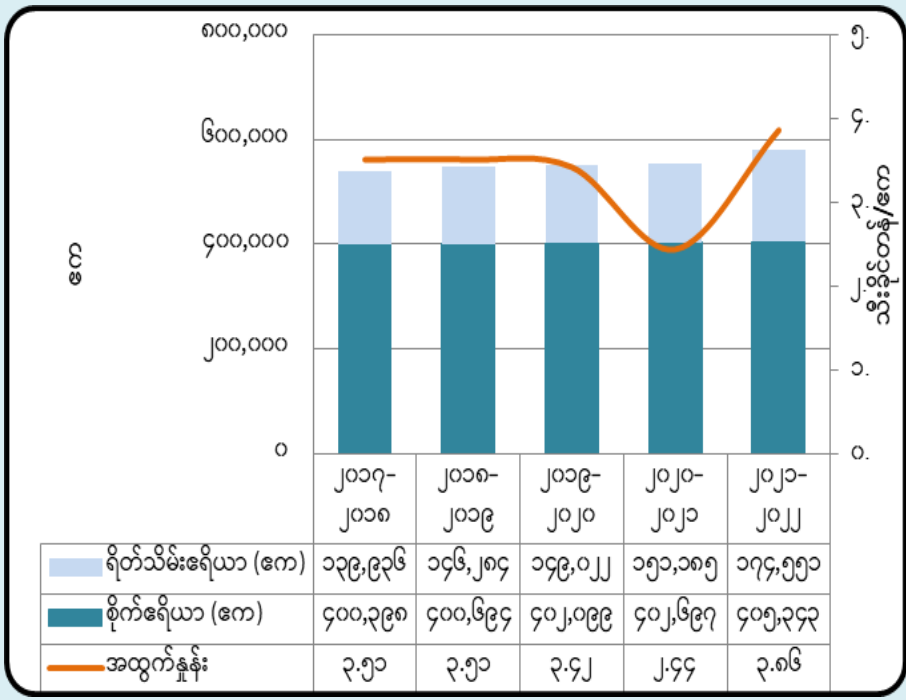
ဇယား (၈) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာနှစ်အလိုက် ဒေသအလိုက် ဆီအုန်းစိုက်ပျိုးရေးဇရိယာများ

ခုနှစ်	စိုက်ဧရိယာ (ဧက)								ပြည်ထောင်စုချုပ်
	ကချင်	ကရင်	တနင်္သာရီ	မွန်	ရခိုင်	ရန်ကုန်	ရှမ်း	ဧရာဝတီ	
၂၀၁၇-၂၀၁၈	၁၄၄	၂၀	၃၉၈,၄၀၈	၁,၇၄၆	၅	၃၀	၄၀	၅	၄၀၀,၃၉၈
၂၀၁၈-၂၀၁၉	၄၀	၂၀	၃၉၈,၉၀၈	၁,၆၄၆	၅	၃၀	၄၀	၅	၄၀၀,၆၉၄
၂၀၁၉-၂၀၂၀	၄၀	၂၀	၄၀၀,၆၈၃	၁,၂၇၈	၅	၃၀	၄၀	၃	၄၀၂,၀၉၉
၂၀၂၀-၂၀၂၁	၄၀	၂၀	၄၀၁,၉၈၁	၅၇၈	၅	၃၀	၄၀	၃	၄၀၂,၆၉၇
၂၀၂၁-၂၀၂၂	၄၀	၁၇	၄၀၄,၆၃၀	၅၇၈	၅	၃၀	၄၀	၃	၄၀၅,၃၄၃

အရင်းအမြစ်။ လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့်စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန

၂၃။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆီအုန်းကို တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတွင် အဓိက စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လျက်ရှိပြီး အခြားစိုက်ပျိုးလျက်ရှိ သောဒေသများမှာ မွန်ပြည်နယ်၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး၏ စိုက်ပျိုးမှုဇရိယာမှာ နှစ်စဉ်တိုးတက်လာသည်ကို တွေ့ရပြီး ယခင်နှစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် (၁) ရာခိုင်နှုန်း တိုးတက်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့အပြင် ရိတ်သိမ်းဇရိယာမှာလည်း ယခင်နှစ်ထက် (၁၅) ရာခိုင်နှုန်းထိ တိုးတက်လာခဲ့သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ယခင်နှစ်များထက် အထွက်နှုန်း သိသိသာသာ ကျဆင်းခဲ့သော်လည်း ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ပြန်လည်တိုးတက်ခဲ့ပြီး (၅) နှစ် တာအတွင်း အမြင့်ဆုံးထိ ရောက်ရှိခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ (ဇယား-၈၊ ပုံ-၉)

အရင်းအမြစ်။ လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စာရင်းအင်းဌာနခွဲ
ပုံ (၉) ဘဏ္ဍာနှစ်အလိုက် ဆီအုန်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အခြေအနေ

အရင်းအမြစ်။ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်၊ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၊ စီမံကိန်းဦးစီးဌာန
ပုံ (၁၀) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဆီအမျိုးအစားအလိုက် စားသုံးမှု ရာခိုင်နှုန်း

၂၄။ ပြည်တွင်း၌ မြေပဲဆီနှင့် နှမ်းဆီကို အဓိကထုတ်လုပ်စားသုံးကြသော်လည်း ပြည်ပမှတင်သွင်းသော ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဆီ (Refinery Palm Oil) ကို အများဆုံး စားသုံးကြကြောင်း သုတေသနစစ်တမ်းများအရ သိရှိရပါသည်။ ဒုတိယအနေဖြင့် ပြည်တွင်း ဖြစ် မြေပဲဆီကို အနံ့မွှေးခြင်း၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်ခြင်းတို့ကြောင့် အများဆုံးသုံးစွဲကြပြီး ဆီများရောနှော သုံးစွဲသော စပ်ဆီ ကိုမူ တတိယအများဆုံးအနေဖြင့် သုံးစွဲနေကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အိမ်ထောင်စုများမှ သုတေသနစစ်တမ်းများအရ ဆီ စားသုံးမှုတွင် စားအုန်းဆီစားသုံးမှုမှာ (၁၂.၅) ရာခိုင်နှုန်းထိသာရှိသော်လည်း လက်ရှိအခြေအနေတွင်မူ အခြားစားသုံးဆီများ ထက် ဈေးနှုန်းချိုသာခြင်းကြောင့် အကြော်အလှော်လုပ်ငန်းများ၊ အခြားစားသောက်ကုန်လုပ်ငန်းများနှင့် အခြေခံလူတန်းစား အများစုမှာ အခြားဆီများထက် ဈေးနှုန်းချိုသာသော ရိုးရိုးစားအုန်းဆီများကိုသာ သုံးစွဲနေကြသဖြင့် သုံးစွဲမှုရာခိုင်နှုန်းသည် (၁၂.၅) ရာခိုင်နှုန်းထက် ပိုမိုကျော်လွန်နိုင်ပါကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ (ပုံ-၁၀)

၂၅။ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်မှ သုတေသနပြုလုပ်ထား သော ဆီစားသုံးမှု စစ်တမ်းများအရ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဆီစားသုံးမှု သည် တစ်ဦးချင်းအလိုက် တစ်ရက်လျှင် ပျမ်းမျှ (၀.၀၄) ကီလို၊ တစ်လလျှင် (၁.၂၈) ကီလို၊ တစ်နှစ်လျှင် (၁၅.၃၉) ကီလို စားသုံးကြောင်း တွေ့ရှိရပြီး ကျေးလက်နှင့်မြို့ပြ၏ တစ်ဦးချင်း အလိုက် ဆီစားသုံးမှုသည် များစွာကွာဟမှု မရှိကြောင်း တွေ့ရှိ ရပါသည်။ (ဇယား-၉)

ဇယား (၉) ပျမ်းမျှ တစ်ဦးချင်းဆီစားသုံးမှု ပမာဏ

ဒေသ	ကီလို/ရက်	ကီလို/လ	ကီလို/နှစ်
မြို့ပြ	၀.၀၄	၁.၂၈	၁၅.၃၄
ကျေးလက်	၀.၀၄	၁.၂၉	၁၅.၄၈
ပျမ်းမျှ	၀.၀၄	၁.၂၈	၁၅.၃၉

အရင်းအမြစ်။ စီမံကိန်းဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၊ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်
(နမူနာဦးရေ = ၁၅,၉၃၅) (၁ ကီလို = ၀.၆၁၂ ပိဿာ)

၂၆။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆီထွက်သီးနှံများအနက် နှမ်းသည် ရိတ်သိမ်းဧရိယာ အများဆုံးဖြစ်ပြီး ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် နှမ်း ရိတ်သိမ်းဧကပေါင်း (၃.၈) သန်းဝန်းကျင်မှ အထွက်တန် ပေါင်း (၆.၅၈) သိန်းခန့် ထွက်ရှိခဲ့ပါသည်။ ၎င်းမှ (၅၂) ရာခိုင်နှုန်းသည် ဆီကြိတ်ရန်ကျန်ရှိပြီး ၎င်းကို ကြိတ်ခွဲသန့်စင် ပြီးပါက (၄၁) ရာခိုင်နှုန်းသည် ဆီအဖြစ် ရရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါ သည်။ မြေပဲသည်လည်း ရိတ်သိမ်းဧရိယာ (၂.၇၉) သန်းကျော် မှ တန်ချိန် (၁.၆) သန်းဝန်းကျင် ထွက်ရှိခဲ့ပြီး ၎င်း၏ (၆၈) ရာခိုင်နှုန်းသည် ဆီကြိတ်ရန်ကျန်ရှိသည့် ပမာဏဖြစ်၍ ၎င်း ကို ကြိတ်ခွဲသန့်စင်ပါက (၂၉) ရာခိုင်နှုန်းကို ဆီအဖြစ် ရရှိနိုင် မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတူ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် နေကြာ ရိတ်သိမ်းဧက (၅.၉) သိန်းကျော်အနက်မှ ထွက်ရှိမှုသည် တန် ချိန် (၂.၂) သိန်းခန့် ရှိပါသည်။ ၎င်းမှ (၉၂) ရာခိုင်နှုန်းကို ဆီကြိတ်ရန်အတွက် အသုံးပြုကြပြီး ကြိတ်ခွဲထုတ်လုပ်မည် ဆိုပါက (၂၉) ရာခိုင်နှုန်းကို ဆီအဖြစ် ရရှိနိုင်မည်ဖြစ် ပါသည်။

၂၇။ ၂၀၁၄ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူဦးရေသည် (၅၁.၄၉) သန်းကျော်ရှိသည့်အတွက် တစ်ဦးချင်း တစ်နှစ် ဆီစားသုံးမှုပမာဏ (၁၅.၃၉) ကီလိုနှင့် တွက်ချက်ကြည့်ပါက မြန်မာနိုင်ငံသည် တစ်နှစ်လျှင် ဆီတန်ချိန် (၇၉၂,၃၇၃.၄) ကို စားသုံးလျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဆီထုတ်လုပ်နိုင်မှုမှာ တစ်နှစ်လျှင် တန်ချိန် (၅၅၂,၅၁၀) သာ ရှိသည့်အတွက် ဆီလိုအပ်မှုမှာ တန်ချိန်ပေါင်း (၂၃၉,၈၆၃.၄) ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဆီအဓိကထွက်ရှိသော မြေပဲနှင့်နှမ်းတို့မှ ဆီကြိတ်ရန်ကျန်ရှိသော ပမာဏမှာ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန် (၁.၈၁) သန်း၊ ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန် (၁.၇၀)

သန်း၊ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန် (၁.၆၆) သန်း၊ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန် (၁.၄၃) သန်း၊ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန် (၁.၇၂) သန်း အသီးသီးရှိခဲ့ပါသည်။ မြေပဲနှင့်နှမ်း၏ ဆီကြိတ်ရန်ကျန်ရှိသော ပမာဏများသည် ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် အမြင့်ဆုံးဖြစ်ခဲ့ရာမှ ပြည်ပသို့ အများအပြား တင်ပို့ခဲ့ခြင်းကြောင့် တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် ပိုမိုလျော့ကျခဲ့ကာ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ပြည်ပ တင်ပို့မှုလျော့ကျသွားခြင်းကြောင့် အနည်းငယ် ပြန်လည်မြင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် မြေပဲ၊ နှမ်းတို့၏ ပြည်ပတင်ပို့မှုမှ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၅၂၉.၇) သန်းရရှိခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ တွင် ဆီကြိတ်ရန်ကျန်ရှိသောပမာဏ ပြန်လည်မြင့်တက်လာခြင်းမှာ ပြည်ပသို့တင်ပို့မှု လျော့ကျသွားခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပြီး တင်ပို့မှုအနေဖြင့် ထက်ဝက်ခန့်ပင် လျော့နည်းသွားခဲ့ခြင်းကြောင့် နိုင်ငံခြားဝင်ငွေ ဆုံးရှုံးမှုမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၂၈၄.၇) သန်းထိရှိခဲ့ပါသည်။ (ဇယား-၁၀) (နောက်ဆက်တွဲ-က)

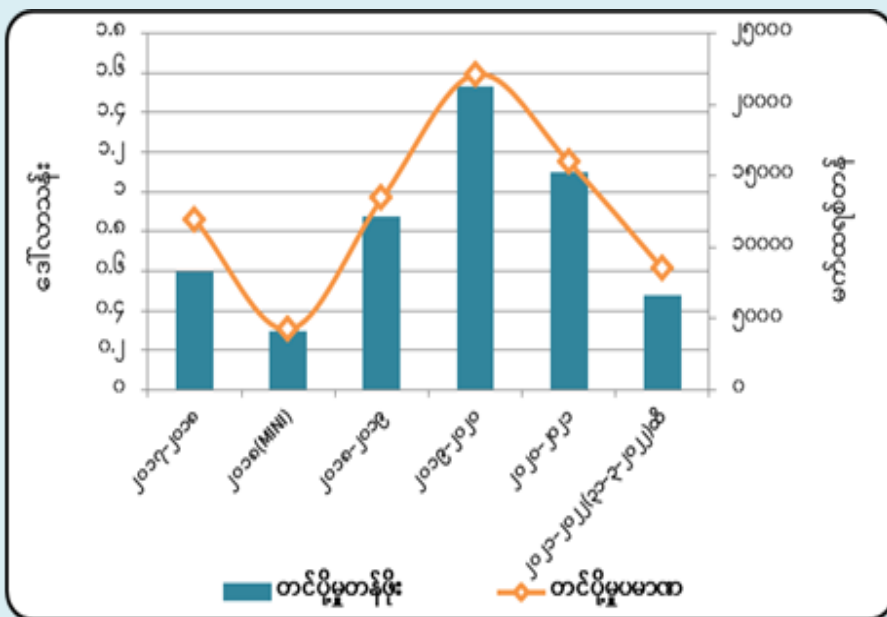
ဇယား (၁၀) ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်အတွင်း ဆီထွက်သီးနှံအလိုက် ဆီရရှိမှုအခြေအနေ

(ထောင်ပေါင်း)

သီးနှံ	ရိတ်ဧက	အထွက် (တန်)	ပြည်တွင်းသုံးစွဲမှု (တန်)	ပြည်ပတင်ပို့မှု (တန်)	ဆီကြိတ်ရန်ကျန် (တန်)	ရရှိမည့်ဆီ (တန်)
မြေပဲ	၂,၇၉၅.၅၈	၁,၅၉၅.၈၃	၃၄၈.၃၄	၁၆၀.၇၈၀	၁,၀၈၆.၇၁	၃၁၈.၀၀
နှမ်း	၃,၅၇၃.၀၅	၆၅၈.၀၀	၅၇.၅၁	၂၅၅.၁၂၀	၃၄၅.၃၇	၁၄၀.၃၇
နေကြာ	၅၉၂.၀၉	၂၁၆.၄၁	၁၇.၂၆	၀.၀၀၆	၁၉၉.၁၄	၅၆.၉၁
ဆီမုန်ညင်း	၁၀၂.၉၁	၃၆.၉၀	၃.၂၅	-	၃၆.၉၀	၁၁.၆၉
ပန်းနှမ်း	၃၀၄.၄၃	၈၅.၀၁	၆.၈၈	၄.၇၉၀	၇၃	၂၅.၅၅
စုစုပေါင်း	၇,၃၆၈.၀၆	၂,၅၉၂.၁၄	၄၃၃.၂၄	၄၂၀.၇၀၀	၁၇၄၁.၄၅	၅၅၂.၅၁

အရင်းအမြစ်။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန

၂၈။ ဆီအုန်း (ကုန်ကြမ်း/အသီး/အဆံ) တင်ပို့မှု ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၂၂,၁၂၆.၇၄၇) ဖြင့် တင်ပို့မှု အများဆုံးဖြစ်ပြီး အဓိကတင်ပို့သောနိုင်ငံမှာ ထိုင်းနိုင်ငံဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ တင်ပို့ရာတွင်လည်း ပင်လယ်ရေကြောင်းမှ တင်ပို့မှုသည် မရှိသလောက်နည်းပါးပြီး နယ်စပ်လမ်းကြောင်းမှသာ တင်ပို့ကြပါသည်။ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် ၂၀၂၂ ခုနှစ် မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့အထိ တင်ပို့မှု ပမာဏသည် (၈,၅၁၂.၅၁) မက်ထရစ်တန်ရှိပြီး ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ခုနှစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက တင်ပို့နိုင်မှုမှာ လျော့နည်းနိုင်ပါသည်။ ဆီအုန်းတင်ပို့ရာတွင် ဆီကုန်ကြမ်းများ၊ အသီးအဆံများကိုသာ အဓိက တင်ပို့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ (ဇယား-၁၁၊ ပုံ-၁၁)

အရင်းအမြစ်။ ကုန်သွယ်ရေးဦးစီးဌာန

ပုံ (၁၁) ဘဏ္ဍာနှစ်အလိုက် ဆီအုန်း (ကုန်ကြမ်း/အသီး/အဆံ) တင်ပို့မှု အခြေအနေ

ဇယား (၁၁) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာနှစ်အလိုက် ဆီထွက်သီးနှံ တင်ပို့မှု အခြေအနေ

(ရေတွက်ပုံ-မက်ထရစ်တန်)

အမျိုးအမည်	၂၀၁၇-၂၀၁၈	၂၀၁၈ (mini)	၂၀၁၈-၂၀၁၉	၂၀၁၉-၂၀၂၀	၂၀၂၀-၂၀၂၁	၂၀၂၁-၂၀၂၂ (mini)
ပဲပုပ်စေ့	၂,၀၁၉.၅၅	၉၆၈.၁၃	၆,၃၈၆.၂၄	၁၅,၆၈၈.၇၃	၆,၁၇၆.၁၆	၄၁၁.၀၀
နှမ်း	၁၂၀,၉၅၁.၃၇	၂၉,၂၃၄.၈၀	၁၁၆,၇၄၃.၀၆	၁၇၅,၈၄၀.၉၅	၂၅၅,၁၁၉.၀၅	၁၅၁,၄၆၃.၇၉
ပန်းနှမ်း	၈,၉၂၈.၀၀	၆,၄၇၉.၅၀	၁၂,၉၄၀.၀၀	၁၀,၇၉၇.၃၅	၄,၇၉၄.၄၄	၂,၉၆၄.၀၀
မြေပဲ	၇၀,၂၁၈.၅၀	၁၇,၅၈၇.၃၄	၇၂,၇၄၇.၃၉	၁၀၀,၁၂၈.၈၀	၁၆၀,၇၇၆.၈၅	၅၄,၄၆၇.၇၁
ဆီအုန်း(ကုန်ကြမ်း/အသီး/အဆံ)	၁၁,၉၄၀.၀၀	၄,၂၂၅.၆၈	၁၃,၄၂၆.၂၄	၂၂,၁၂၆.၇၅	၁၅,၉၆၀.၉၁	၈,၅၁၂.၅၁
နေကြာစေ့	၇.၀၀	၃၆.၅၀	၁၆၉.၃၇၈	၁,၂၁၈.၂၃	၀.၆၀	၃.၀၀
စုစုပေါင်း	၂၁၄,၀၆၄.၄၂	၅၈,၅၃၁.၉၄	၂၂၂,၄၁၂.၃၁	၃၂၅,၈၀၀.၈၀	၄၄၂,၈၂၈.၀၁	၂၁၇,၈၂၂.၀၁

အရင်းအမြစ်။ ကုန်သွယ်ရေးဦးစီးဌာန

(ဈ) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဆီအုန်းနှင့် နေကြာတင်ပို့၊ တင်သွင်းမှုနှင့် ပြည်တွင်းဈေးကွက် အခြေအနေ

၂၉။ ပြည်ပသို့ နေကြာစေတင်ပို့မှုတွင် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နှင့် အိန္ဒိယသို့တင်ပို့မှုရှိပြီး ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်မှ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဘဏ္ဍာနှစ် အတွင်း နေကြာစေတင်ပို့မှုမှာ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် တန်ချိန် (၁,၂၁၈.၂၃)တန်ဖြင့် ပမာဏအများဆုံးနှင့် ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် တန်ချိန် (၀.၆၀) တန်အနည်းဆုံး တင်ပို့ခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ (Mini budget)တွင် တန်ချိန် (၃) တန် တင်ပို့ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ (ဇယား-၁၂)

ဇယား (၁၂) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာနှစ်အလိုက် နေကြာစေတင်ပို့မှု

(ရေတွက်ပုံ-မက်ထရစ်တန်)

နိုင်ငံ	၂၀၁၇-၂၀၁၈	၂၀၁၈ (mini)	၂၀၁၈-၂၀၁၉	၂၀၁၉-၂၀၂၀	၂၀၂၀-၂၀၂၁	၂၀၂၁-၂၀၂၂ (mini)
ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်	၇	၃၆.၅	၂၃.၅	၀.၅	၀.၆	၃
အိန္ဒိယ	-	-	၁၄၅.၈၈	၁၂၁၇.၇	-	-
စုစုပေါင်း	၇	၃၆.၅	၁၆၉.၃၈	၁၂၁၈.၂	၀.၆	၃

အရင်းအမြစ်။ ကုန်သွယ်ရေးဦးစီးဌာန

ဇယား (၁၃) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာနှစ်အလိုက် စားသုံးဆီတင်သွင်းမှုပမာဏ

(ရေတွက်ပုံ-မက်ထရစ်တန်ချိန်)

အမျိုးအမည်	၂၀၁၇-၂၀၁၈	၂၀၁၈ (mini)	၂၀၁၈-၂၀၁၉	၂၀၁၉-၂၀၂၀	၂၀၂၀-၂၀၂၁	၂၀၂၁-၂၀၂၂ (mini)
စားအုန်းဆီ	၇၆၈,၁၂၀	၃၇၆,၀၂၃	၈၅၅,၇၄၀	၈၈၈,၂၆၆	၈၂၃,၆၄၂	၃၀၂,၃၆၂
မြေပဲဆီ	၁၈	၂၀	-	-	-	-
ပဲပုပ်ဆီ	၃,၁၁၂	၁,၉၁၉	၅,၄၂၉	၇,၆၄၃	၇,၁၉၂	၁,၄၉၅
နှမ်းဆီ	၂၅	၂၉	၂၉	၂၂	၁၅	၁
ပြောင်းဖူးဆီ	၁၂၈	၄၈	၁၂၁	၁၅၃	၂၄၅	၈၀
နေကြာဆီ	၁၂,၈၇၄	၉,၅၀၁	၂၄,၉၈၄	၃၈,၇၃၆	၂၆,၈၃၅	၇,၅၀၀
သံလွင်ဆီ	၂၀၉	၁၀၇	၂၅၉	၂၄၂	၁၄၉	၅၅
အုန်းဆီ	၅၆၆	၂၂	၈၆	၈၉	၁၃	၁
မုန်ညင်းဆီ	၁၄၅	၂၁၅	၁၇၆	၈၃	၂၈	၂၈
ဖွဲနဆီ	-	၄	၂၂	၁၂	၁၁	-
ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဆီ	၂၃,၀၀၅	၄,၇၈၈	၈,၄၅၅	၃၇၈	၅၅၆	၄၈၄
စုစုပေါင်း	၈၀၈,၂၀၂	၃၉၂,၆၇၆	၈၉၅,၃၀၁	၉၃၅,၆၂၄	၈၅၈,၆၈၆	၃၁၂,၀၀၆

အရင်းအမြစ်။ ကုန်သွယ်ရေးဦးစီးဌာန

၃၀။ ပြည်တွင်းလိုအပ်ချက်အရ စားအုန်းဆီတင်သွင်းမှုအနေဖြင့် ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန် (၈၈၈,၂၆၆)၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၅၉၄.၁၂) သန်း၊ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန် (၈၂၃,၆၄၂)၊ တန်ဖိုးအမေရိကန်ဒေါ်လာ (၈၂၆.၉၇) သန်းနှင့် ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ် (Mini budget) တွင် တန်ချိန် (၃၀၂,၃၆၂)၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၄၂၀.၇၈) သန်းရှိခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရပြီး ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ခုနှစ်မှစတင်၍ တင်သွင်းမှု ပမာဏ လျော့ကျလာသော်လည်း တင်သွင်းမှုတန်ဖိုးမှာ မြင့်မားနေဆဲဖြစ်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ပြည်ပမှ နေကြာဆီ တင်သွင်းမှုအနေဖြင့် ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်မှ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် တန်ချိန် (၃၈,၇၃၆) ဖြင့် ပမာဏ အများဆုံးတင်သွင်းခဲ့ပြီး ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဘဏ္ဍာနှစ် (Mini budget) တွင် တန်ချိန် (၇,၅၀၀) တင်သွင်းခဲ့ရပါသည်။ (ဇယား-၁၃) (နောက်ဆက်တွဲ-ခ)

နေကြာဆီနှင့် စားအုန်းဆီ ပြည်တွင်းဈေးနှုန်းများ

၃၁။ နှစ်အလိုက် နေကြာဆီဈေးနှုန်းပြောင်းလဲမှုမှာ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် နေကြာဆီ တစ်ပိဿာလျှင် (၃,၉၃၂) ကျပ် ရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် (၅,၈၃၂) ကျပ်ရှိခဲ့သည်ကိုတွေ့ရပြီး ဈေးကွက်အတွင်း၌ အခြားသောစားသုံးဆီများကိုသာ ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားမှုများပြီး နေကြာဆီမှာ ရောင်းဝယ်မှု နည်းလျက်ရှိပါသည်။ (နောက်ဆက်တွဲ-ဂ)

၃၂။ မန္တလေးဈေးကွက်၏ နှစ်အလိုက် စားအုန်းဆီဈေးနှုန်း ပြောင်းလဲမှုမှာ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် စားအုန်းဆီ ပျမ်းမျှတစ်ပိဿာလျှင် (၁,၈၂၅) ကျပ်ဖြင့် ဈေးအနိမ့်ဆုံးဖြစ်ခဲ့သည်ကိုတွေ့ရပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ပြည်ပမှတင်သွင်းမှု လျော့ကျလာခြင်း၊ တင်သွင်းဈေး မြင့်ခြင်းတို့ကြောင့် ဈေးမြင့်တက်လာသည်ကို တွေ့ရပြီး ၂၀၁၉ ခုနှစ်ထက် (၂၂၆.၉) ရာခိုင်နှုန်း မြင့်တက်ခဲ့ပါသည်။ (နောက်ဆက်တွဲ-ဃ)

(ည) သုံးသပ်ချက်များ

၃၃။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆီထွက်သီးနှံမျိုးစုံကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လျက်ရှိပြီး နှစ်စဉ် ဧကပေါင်း (၇) သန်းဝန်းကျင်ခန့် စိုက်ပျိုး လျက်ရှိကြပါသည်။ သို့သော်လည်း ပြည်တွင်းဆီထုတ်လုပ်နိုင်မှုသည် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၅၅၂,၅၁၀) သာရှိပြီး ပြည်တွင်းဆီ စားသုံးမှုမှာ (၇၉၂,၃၇၃.၄) တန်ဖြစ်သဖြင့် ပြည်တွင်းစားသုံးမှု မလုံလောက်သည့်အတွက် နိုင်ငံခြားမှ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ဝယ်ယူ တင်သွင်းနေကြရပါသည်။ အများဆုံး တင်သွင်းရသောစားသုံးဆီမှာ စားအုန်းဆီဖြစ်ပြီး တန်ချိန် (၈) သိန်း အထက် တင်သွင်းနေ ကြရပါသည်။ ဒုတိယတင်သွင်းမှု အများဆုံးဖြစ်သော နေကြာဆီသည်လည်း နှစ်စဉ်တန်ချိန် (၃) သောင်းဝန်းကျင် တင်သွင်းနေရ ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်တွင်းဆီ ဖူလုံမှုရှိစေရန်နှင့် ပိုလျှံပါက ပြည်ပသို့ တင်ပို့နိုင်စေရန်အတွက် လမ်းညွှန် ချက်များနှင့်အညီ နေကြာဧက (၁.၅) သန်း တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးရေးကို ဦးစားပေးစီမံကိန်းတစ်ရပ်အဖြစ်လည်း ကြိုးစားဆောင်ရွက် လျက် ရှိကြပါသည်။

၃၄။ ဆီထွက်သီးနှံများအနက် နေကြာသည် စိုက်ပျိုးရလွယ်သော သီးနှံတစ်မျိုးဖြစ်ပြီး တစ်ဧက ဆီထွက်နှုန်း ကောင်းမွန်ခြင်း၊ အခြားသီးနှံများထက် စိုက်ပျိုးစရိတ် သက်သာခြင်း၊ သီးနှံအပျက်အစီး နည်းပါးခြင်း၊ အချိန်တိုအတွင်း ဆီထုတ်လုပ်နိုင်ခြင်း စသည် တို့ကြောင့် တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးရန် လုပ်ဆောင်နေကြခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ ထို့ပြင် နေကြာသည် မျိုးအဖြစ်ချန်ရသည့် ပမာဏ နည်းပါးခြင်း၊ အလေအလွင့် နည်းပါးခြင်း၊ ပြည်တွင်းအခြား သုံးစွဲမှု နည်းပါးခြင်းစသည်တို့ကြောင့် နေကြာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ် နိုင်မှု၏ (၉၀) ရာခိုင်နှုန်းကျော်ကို ဆီကြိတ်ရန် အသုံးပြုနိုင်ပါ သည်။ ယခင်က မြန်မာနိုင်ငံတွင်နေကြာကို ဧကပေါင်း (၆) သိန်းဝန်းကျင်ခန့်သာ စိုက်ပျိုးခဲ့ကြပြီး ၎င်းမှဆီထုတ်လုပ်နိုင်မှု သည် တန်ချိန် (၅) သောင်းဝန်းကျင်ခန့်သာရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပိုမိုတိုးချဲ့စိုက်ပျိုးနိုင်မည်ဆိုပါက မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဆီ ဖူလုံရေးအစီအစဉ်တွင် များစွာအရေးပါနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ နေကြာကိုဆီထုတ်လုပ်ရန် အသုံးပြုရုံသာမက ပန်းပွင့်ချိန် ကာလ အတွင်းတွင်လည်း ခရီးသွားများအား ဆွဲဆောင်မှု လုပ်ငန်းတစ်ခုအနေဖြင့်လည်း ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် နေကြာစိုက်ပျိုးရေးအတွက် အထောက်အကူဖြစ်သော ပျား မွေးမြူရေးကဏ္ဍကို လည်း ပိုမိုတိုးတက်စေရန် တစ်ပြိုင်တည်း ဆောင်ရွက်နိုင်ပါ သည်။

၃၅။ နေကြာကို သီးသန့်၊ သီးညှပ်၊ သီးထပ်စသည့် ပုံစံ (၃) မျိုးဖြင့် မိုးရာသီနှင့် ဆောင်းရာသီတို့တွင် စိုက်ပျိုးနိုင်ပြီး မိုးနေကြာကို မေလတွင် စတင်စိုက်ပျိုးကာ ဆောင်းနေကြာကိုမူ အောက်တိုဘာလတွင် စတင်စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် အချိန်မီသာ စိုက်ပျိုးနိုင်လျှင် ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ခုနှစ်၏ မိုးနေကြာ လျာထားချက်ဧက (၂၅၃,၂၆၇) မှ ဆီတန်ချိန် (၃၀,၇၈၅) ထွက်ရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး ဆောင်းနေကြာ လျာထားချက်ဧက (၁,၂၇၈,၅၅၈) မှ ဆီတန်ချိန် (၁၅၅,၁၈၃) ထွက်ရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၃၆။ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များမှ စက်မှုဝန်ကြီးဌာနတွင် မှတ်ပုံတင်ထားရှိသော မြင်းကောင်ရေ (၅၀) အထက် ဆီစက်ကြီး (၂၃၈) စက်၊ မြင်းကောင်ရေ (၂၅-၅၀) ရှိသော ဆီစက်အလတ် (၉၂၁) စက်နှင့် မြင်းကောင်ရေ (၅-၂၅) ရှိသော ဆီစက်အငယ် (၁,၉၆၉) စက်၊ စုစုပေါင်းဆီစက် (၃,၁၂၈) စက်သာရှိပြီး ဆီကြိတ်ခွဲထုတ်လုပ်နိုင်မှုမှာ (၆၅,၅၈၁.၆) မက်ထရစ်တန်ချိန်သာ ရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ထို့အတွက် ဆီစက်များ အဆင့်မြှင့်တင်နိုင်ရေး၊ ခေတ်မီနည်းစနစ်သုံး ဆီစက်နှင့် ဆီသန့်စင်စက်အသစ်များ တိုးချဲ့တည်ဆောက်နိုင်ရေး၊ ဖွဲ့နုဆီစက်များ တည်ဆောက်နိုင်ရေးစသည့်လုပ်ငန်းများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန် လိုအပ်လာသည့်အတွက် နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ကြရန် လိုအပ်ပါသည်။ (ပြည်တွင်း ဆီကြိတ်ခွဲထုတ်လုပ်နိုင်မှု ပမာဏတွင် မှတ်ပုံတင်မထားရှိသော အိမ်တွင်းတစ်ပိုင်တစ်နိုင် ဆီကြိတ်ခွဲစက်များ၊ ကျေးလက်သုံး ဆီကြိတ်ဆုံများ စသည်တို့မှ ဆီကြိတ်ခွဲထုတ်လုပ်နိုင်မှု ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းတွက်ချက်ထားခြင်း မရှိပါ။)

၃၇။ နေကြာစီမံချက်အရ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ပြီး မျှော်မှန်းထားသည့် ပမာဏကို ပြည်တွင်းဆီစက်များဖြင့် ကြိတ်ခွဲသန့်စင်ထုတ်လုပ်နိုင်မည်ဆိုပါက ပြည်ပမှ စားအုန်းဆီတင်သွင်းမှုကို များစွာလျှော့ချနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံခြားငွေအသုံးပြုမှုကိုလည်း သက်သာစေနိုင်မည်ဖြစ်သလို ပိုလျှံနေကြာကို အစေ့အနေဖြင့် ပြည်ပတင်ပို့ရောင်းချခြင်းဖြင့် နိုင်ငံခြားငွေရရှိမှုကို အထောက်အကူ ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ (နှစ်စဉ်ပြည်ပမှနေ၍ စားအုန်းဆီတန်ချိန် (၈) သိန်းကျော် တင်သွင်းရသည့်အနက် စက်မှုလုပ်ငန်းအသုံးပြုမှုအတွက် (၄၀) ရာခိုင်နှုန်းဝန်းကျင်ကို အသုံးပြုနေရပြီး ကျန် (၆၀) ရာခိုင်နှုန်းကိုမူ ပြည်တွင်းစားသုံးရန်အတွက် အသုံးပြုနေကြရပါသည်။)

၃၈။ ကုန်သွယ်ရေးဦးစီးဌာနမှ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဆီဖူလုံမှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ အထောက်အပံ့ဖြစ်နိုင်စေရန် ရည်ရွယ်ပြီး (၉-၅-၂၀၂၂) ရက်မှ စတင်၍ ပြည်ပသို့ တင်ပို့နေသော ဆီထွက်သီးနှံများအနက်မှ ဆီအများဆုံး ထွက်ရှိသော မြေပဲနှင့်နှမ်းကုန်ကြမ်း (နှမ်းနက်မပါ) တင်ပို့ခြင်းအား ယာယီရပ်ဆိုင်းထားရန် ညွှန်ကြားခဲ့ရာမှ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူ တောင်သူများနှင့် တင်ပို့ရောင်းချသူကုန်သည်များ၏ အကျိုးစီးပွားထိခိုက်မှုကို ငှဲ့ကွက်သောအားဖြင့် (၄-၇-၂၀၂၂) ရက်မှ စတင်ဖြေလျှော့ကာ ပြည်ပသို့ ပြန်လည်တင်ပို့ခွင့်ပြုခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ဆီထွက်သီးနှံတင်ပို့မှုသည် လယ်ယာထွက်ကုန်ပစ္စည်းတင်ပို့မှုကဏ္ဍတွင် (၁၂) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ပါဝင်ကာ နိုင်ငံခြားဝင်ငွေရရှိစေရန် အထောက်အပံ့ပေးနေသည့် ကဏ္ဍကြီးတစ်ရပ်ဖြစ်သဖြင့် ယခုကဲ့သို့ ပြည်တွင်းဆီဖူလုံရေးနှင့် ပြည်ပတင်ပို့မှု တိုးတက်ရေးတို့အတွက် အလျဉ်းသင့်သလို မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ ထိန်းညှိမှုများ ပြုလုပ်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

၃၉။ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံဖြစ်သော ထိုင်းနိုင်ငံသည် နေကြာတိုးချဲ့စိုက်ပျိုးမှုကို စတင်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေပြီဖြစ်ပြီး

ဘန်ကောက်မြို့တော်တွင် နေကြာတိုးချဲ့စိုက်ပျိုးရေးအား လှုံ့ဆော်ပေးသည့်အနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံခြားခရီးသွားများအား ဆွဲဆောင်ရန်အတွက်လည်းကောင်း နေကြာအပင်သုံးသောင်းကျော် စိုက်ပျိုးနိုင်သည့် ပန်းဥယျာဉ်တစ်ခု ပြုလုပ်ရန် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နေကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့်လည်း နေကြာဧက (၁.၅) သန်း တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးရန် ရည်မှန်းထားမှုအား ပြည့်မီရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို ပိုမိုအလေးထား ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

(င) မူဝါဒဆိုင်ရာအကြံပြုချက်များ

၄၀။ စားသုံးဆီနှင့်ပတ်သက်၍ ပြည်တွင်းဖူလုံမှုအတွက် ဆီထွက်သီးနှံများ တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးရာတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါ အချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်ပါကြောင်း အကြံပြုတင်ပြအပ်ပါသည်-

- (က) ဆီထွက်သီးနှံများ တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးရေးစီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အထူးသဖြင့် နေကြာတိုးချဲ့စိုက်ပျိုးရေးအတွက် တောင်သူများ စိတ်ဝင်စားမှု မြှင့်တက်လာစေရန် လှုံ့ဆော်မှုများ၊ အားပေးထောက်ပံ့မှုများ၊

အစိုးရဘက်မှ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သော ကဏ္ဍများကို အသိပေးခြင်းများ ပြုလုပ်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဥပမာ ရပ်ရွာအလိုက် စံပြုစိုက်ကွင်းများ စိုက်ပျိုးပြသခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရန်အတွက် ခေတ်မီနည်းစနစ်များနှင့် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ် ပြီးပါက ထွက်ရှိလာမည့် သီးနှံများအတွက် ဈေးကွက်အလားအလာတို့ကို တောင်သူများအား သိရှိစေရန် သင်တန်း ပို့ချပေးခြင်း၊ ပူးပေါင်းပါဝင်စိုက်ပျိုးမည့် တောင်သူများအတွက် အထွက်နှုန်းအကောင်းဆုံး စိုက်ခင်းများကို ဂုဏ်ပြု ပေးသည့် အစီအစဉ်များ ပြုလုပ်ပေးခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။

- (ခ) တောင်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်လာပါက စိုက်ပျိုးရန်အတွက် အရည်အသွေးကောင်းမွန်သော မျိုးစေ့များကို အချိန်မီ ပံ့ပိုးပေးနိုင်ရန် အစီအစဉ်များ ကြိုတင်ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ထားရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မျိုးစေ့ထုတ် လုပ်ငန်းများအား ပံ့ပိုးကူညီပေးရေးလုပ်ငန်းများကို မဖြစ်မနေဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။
- (ဂ) သွင်းအားစုများ အထူးသဖြင့် မြေဩဇာ (ဓာတု+သဘာဝ) များကို အလွယ်တကူ ရရှိနိုင်ရန် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက် ပေးခြင်း၊ သွင်းအားစုများအား တောင်သူများ လက်လှမ်းမီသည့် ဈေးနှုန်းများဖြင့် ရရှိနိုင်စေရေး စီမံဆောင်ရွက်ပေး ခြင်း၊ စက်ကိရိယာများ ငှားရမ်းပေးသည့် ဝန်ဆောင်မှုများ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း စသည်တို့ကိုလည်း ကူညီ ဆောင်ရွက်ပေးသင့်ပါသည်။
- (ဃ) တောင်သူများ အကျိုးစီးပွား မထိခိုက်စေရန်အတွက်လည်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမည့် ကုမ္ပဏီများရှာဖွေပြီး အကျိုးတူ လယ်ယာစနစ်များဖြင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကို ပံ့ပိုးပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းကာ ၎င်းလုပ်ငန်းများကို ကုမ္ပဏီများ စိတ်ဝင် စားလာစေရန် စည်းရုံးဆွဲဆောင်မှုများ ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။
- (င) စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုမှ ဆီအဖြစ်သန့်စင်ထုတ်လုပ်ပြီး ဈေးကွက်သို့တင်ပို့ကာ စားသုံးသူလက်ဝယ်ရောက်သည်အထိ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းများအတွက် ချေးငွေထုတ်ပေးခြင်း အစီအစဉ်များကိုလည်း ဆောင်ရွက်သင့်ပါ သည်။ ဥပမာ သီးနှံရာသီမတိုင်မီ ဆီစက်များ ကြိုတင်အဆင့်မြှင့်တင်နိုင်ရန်အတွက် ချေးငွေများ ထောက်ပံ့ပေး ခြင်း၊ သီးနှံပေါ်ချိန်၌ စိုက်ပျိုးထွက်ရှိလာသော သီးနှံများအား ဆီမကြိတ်နိုင်မီကာလအတွင်း သိုလှောင် သိမ်းဆည်းထားနိုင်စေရန် အဆင့်မီသိုလှောင်ရုံများ ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ချေးငွေများ ထောက်ပံ့ပေးခြင်းတို့ ဖြစ်ပါ သည်။
- (စ) မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားဝင်မှတ်ပုံတင်ထားရှိသော ဆီစက်ပေါင်း (၃,၁၂၈) မှ ဆီတန်ချိန် (၆၅,၅၈၁.၆၀) သာ ထုတ်လုပ်နိုင်သည့်အတွက် တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးရာမှ ထွက်ရှိလာမည့် ဆီထွက်သီးနှံကုန်ကြမ်းများစွာကို ကြိတ်ခွဲနိုင်ရေး အတွက် ပြည်တွင်းရှိ ဆီစက်များအားပြင်ဆင်ခြင်း၊ အဆင့်မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ဆီစက်အသစ်များ တည်ဆောက်ခြင်း တို့ကို ဖြစ်နိုင်သမျှ နည်းလမ်းများဖြင့် အလျင်အမြန်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ထိုသို့ ဆီစက်များပြင်ဆင်နေစဉ်ကာလ အတွင်း ထွက်ရှိလာမည့် ကုန်ကြမ်းများအတွက် ပြည်ပဈေးကွက်များ ရှာဖွေပေးခြင်း၊ အရည်အသွေးမီသော ကုန်ကြမ်းရရှိနိုင်စေရန်အတွက် အခြောက်ခံစက်များ၊ အစိုဓာတ်ထိန်းစက်များ၊ သိုလှောင်ရုံများ စနစ်တကျ တည်ဆောက်ပေးခြင်း စသည်တို့ကို ကနဦး ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။
- (ဆ) အဆိုပါကုန်ကြမ်းများကို ကုန်ချောအဖြစ် ကြိတ်ခွဲထုတ်လုပ်လာနိုင်သည့်အခါတွင်လည်း စားသုံးသူပြည်သူများ အတွက် ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်ပြီး ယုံကြည်စိတ်ချရသော သန့်စင်သည့်ဆီများ ထုတ်လုပ်နိုင်ရေးကို စနစ်တကျ ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းပြီး ဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ မှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ငန်းများ၊ အရည်အသွေးစစ်ဆေးသည့်လုပ်ငန်းများ၊ အရည်အသွေး အသိအမှတ်ပြု လက်မှတ်ထုတ်ပေးခြင်းလုပ်ငန်းများစသည်တို့ကို ဦးစားပေး ကြပ်မတ်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

(ဇ) ယခုအခါ ပြည်ပမှ စားသုံးဆီ တင်သွင်းမှုအား အထူးကုန်စည်အဖြစ် သတ်မှတ်၍ သီးခြားစီမံခန့်ခွဲရန် စီမံနေပြီးဖြစ်ပါ သဖြင့် ပြည်တွင်းစားသုံးဆီဖူလုံမှုနှင့် သင့်တော်သော စားသုံးဆီဈေးနှုန်းများ ဖြစ်ပေါ်စေရေးတို့ကို စောင့်ကြည့် လေ့လာကာ တင်သွင်းမှု၊ တင်ပို့မှုဆိုင်ရာ မူဝါဒထိန်းညှိမှုများဖြင့် အလေးထား စီမံဆောင်ရွက်သွားသင့်ပါသည်။

ကိုးကားချက်များ

- ၁။ စီမံကိန်းဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
- ၂။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
- ၃။ လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
- ၄။ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
- ၅။ ကုန်သွယ်ရေးဦးစီးဌာန၊ စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန
- ၆။ Food and Agriculture Organization (FAOSTAT)
- ၇။ IndexMundi
- ၈။ Observatory of Economic Complexity (OEC)
- ၉။ Statista
- ၁၀။ United States Department of Agriculture (USDA)
- ၁၁။ World Integrated Trade Solution, World Bank
- ၁၂။ Reuters website
- ၁၃။ Theguardian website
- ၁၄။ Livemint website

ပုံနှိပ်သူ-မိဘအေးရိပ်ပုံနှိပ်တိုက် (၀၀၉၀၂)
 Phone: ၀၉-၅၁၉၆၈၆၆၊ ၀၉-၄၃၁၁၄၁၄၄
 Address: အမှတ်-၃၆/ဘီ၊ (၅၅) လမ်း၊
 အလယ်ဘလောက်၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊
 ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။

လယ်ယာစီးပွားနှင့်ကုန်သွယ်မှုဌာနခွဲ၊
 စီမံကိန်းဦးစီးဌာန၊
 စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
 Email: agribusiness.dopmoali@gmail.com
 Phone: ၀၆၇၃-၄၁၀၁၀၇၊ ၀၆၇၃-၄၁၀၆၈၄
 Address: ရုံးအမှတ် (၁၅)၊ နေပြည်တော်။

မြေပဲနှင့် နှမ်း စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု၊ ပြည်တွင်းသုံးစွဲမှု၊ ပြည်ပတင်ပို့မှုနှင့် ဆီကြိတ်ရန် ကျန်ရှိမှုအခြေအနေ (၂၀၁၇-၁၈ မှ ၂၀၂၁-၂၂ ထိ)

(ထောင်ပေါင်း)

စဉ်	သီးနှံ/ခုနှစ်	အထွက်		ပြည်တွင်းသုံး		ပြည်ပပို့		ဆီကြိတ်ရန်ကျန် (တန်ချိန်)
		တင်း	တန်	တင်း	တန်	တန်	တန်ဖိုး(USD)	
၁	မြေပဲ							
	၂၀၁၇-၂၀၁၈	၁၄၁,၈၀၅.၆၆	၁,၅၈၂.၆၅	၂၉,၅၂၁.၁၃	၃၂၉.၄၈	၇၀.၂၂	၇၃,၁၉၄	၁,၁၈၂.၉၆
	၂၀၁၈-၂၀၁၉	၁၃၉,၉၉၃.၇၀	၁,၅၆၂.၄၃	၂၉,၆၈၀.၄၅	၃၃၁.၂၆	၇၂.၇၅	၈၈,၁၇၀	၁,၁၅၈.၄၃
	၂၀၁၉-၂၀၂၀	၁၄၄,၇၆၈.၂၂	၁,၆၁၅.၇၂	၃၀,၉၂၂.၁၉	၃၄၅.၁၁	၁၀၀.၁၃	၁၃၂,၈၂၁	၁,၁၇၀.၄၇
	၂၀၂၀-၂၀၂၁	၁၄၂,၉၈၆.၀၃	၁,၅၉၅.၈၃	၃၁,၂၁၁.၃၀	၃၄၈.၃၄	၁၆၀.၇၈	၁၉၀,၇၆၅	၁,၀၈၆.၇၁
	၂၀၂၁-၂၀၂၂	၁၅၃,၃၂၄.၄၉	၁,၇၁၁.၂၁	၃၂,၉၁၉.၈၈	၃၆၇.၄၁	၅၄.၄၇	၅၀,၈၃၃	၁၂၈၉.၃၃
၂	နှမ်း							
	၂၀၁၇-၂၀၁၈	၃၃,၈၆၁.၀၄	၈၁၆.၃၀	၂,၈၆၁.၂၈	၆၈.၉၈	၁၂၀.၉၅	၁၄၇,၀၆၃	၆၂၆.၃၇
	၂၀၁၈-၂၀၁၉	၂၉,၆၇၇.၄၃	၇၁၅.၄၅	၂,၅၅၅.၂၇	၆၁.၆၀	၁၁၆.၇၄	၁၉၃,၆၂၃	၅၃၇.၁၀
	၂၀၁၉-၂၀၂၀	၃၀,၈၈၂.၉၃	၇၄၄.၅၁	၂,၆၃၂.၀၀	၆၃.၄၅	၁၇၅.၈၄	၂၇၉,၃၈၈	၅၀၅.၂၂
	၂၀၂၀-၂၀၂၁	၂၇,၂၉၄.၅၈	၆၅၈.၀၀	၂,၃၈၅.၆၁	၅၇.၅၁	၂၅၅.၁၂	၃၃၈,၉၈၁	၃၄၅.၃၇
	၂၀၂၁-၂၀၂၂	၂၆,၅၁၁.၆၃	၆၃၉.၁၃	၂,၃၃၆.၂၉	၅၆.၃၂	၁၅၁.၄၆	၁၉၄,၁၈၉	၄၃၁.၃၄
	မြေပဲ + နှမ်း စုစုပေါင်း							
	၂၀၁၇-၂၀၁၈	၁၇၅,၆၆၆.၆၉	၂,၃၉၈.၉၅	၃၂,၃၈၂.၄၁	၃၉၈.၄၅	၁၉၁.၁၇	၂၂၀,၂၅၇	၁,၈၀၉.၃၃
	၂၀၁၈-၂၀၁၉	၁၆၉,၆၇၁.၁၂	၂,၂၇၇.၈၈	၃၂,၂၃၅.၇၃	၃၉၂.၈၆	၁၈၉.၄၉	၂၈၁,၇၉၃	၁,၆၉၅.၅၃
	၂၀၁၉-၂၀၂၀	၁၇၅,၆၅၁.၁၄	၂,၃၆၀.၂၂	၃၃,၅၅၄.၂၀	၄၀၈.၅၆	၂၇၅.၉၇	၄၁၂,၂၀၉	၁,၆၇၅.၆၉
	၂၀၂၀-၂၀၂၁	၁၇၀,၂၈၀.၆၁	၂,၂၅၃.၈၃	၃၃,၅၉၆.၉၂	၄၀၅.၈၅	၄၁၅.၉၀	၅၂၉,၇၄၆	၁,၄၃၂.၀၈
	၂၀၂၁-၂၀၂၂	၁၇၉,၈၃၆.၁၂	၂,၃၅၀.၃၄	၃၅,၂၅၆.၁၇	၄၂၃.၇၃	၂၀၅.၉၃	၂၄၅,၀၂၂	၁,၇၂၀.၆၈

အရင်းအမြစ်။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၊ လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန၊ ကုန်သွယ်ရေးဦးစီးဌာန

ဘဏ္ဍာနှစ်အလိုက် စားသုံးဆီ တင်သွင်းမှု (ပင်လယ်ရေကြောင်း+နယ်စပ်)

တန်ဖိုး-အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်း

အမျိုးအမည်	၂၀၁၇-၂၀၁၈		၂၀၁၈ (mini)		၂၀၁၈-၂၀၁၉		၂၀၁၉-၂၀၂၀		၂၀၂၀-၂၀၂၁		၂၀၂၁-၂၀၂၂ (mini)	
	တန်ချိန်	တန်ဖိုး	တန်ချိန်	တန်ဖိုး	တန်ချိန်	တန်ဖိုး	တန်ချိန်	တန်ဖိုး	တန်ချိန်	တန်ဖိုး	တန်ချိန်	တန်ဖိုး
RBD Palm Oil	၇၆၈,၁၂၀	၅၇၁.၅၉၉	၃၇၆,၀၂၃	၂၅၄.၉၉၅	၈၅၅,၇၄၀	၅၀၃.၆၅၁	၈၈၈,၂၆၆	၅၉၄.၁၂၃	၈၂၃,၆၄၂	၈၂၆.၉၇၅	၃၀၂,၃၆၂	၄၂၀.၇၈
Peanut Oil	၁၈	၀.၀၃၅	၂၀	၀.၀၄၀	-	-	-	-	-	-	-	-
Soybean Oil	၃,၁၁၂	၃.၆၀၁	၁,၉၁၉	၂.၀၇၇	၅,၄၂၉	၅.၃၈၃	၇,၆၄၃	၇.၅၀၅	၇,၁၉၂	၈.၃၁၁	၁,၄၉၅	၂.၂၃
Sesame Oil	၂၅	၀.၁၁၄	၂၉	၀.၁၂၇	၂၉	၀.၁၂၄	၂၂	၀.၁၁၉	၁၅	၀.၁၁၀	၁	၀.၀၁
Corn Oil	၁၂၈	၀.၁၄၅	၄၈	၀.၀၅၁	၁၂၁	၀.၁၁၉	၁၅၃	၀.၁၅၂	၂၄၅	၀.၂၃၆	၈၀	၀.၀၈
Sunflower Oil	၁၂,၈၇၄	၁၃.၆၂၆	၉,၅၀၁	၉.၇၁၇	၂၄,၉၈၄	၂၅.၄၀၁	၃၈,၇၃၆	၃၇.၉၁၈	၂၆,၈၃၅	၂၉.၈၉၄	၇,၅၀၀	၁၀.၆၇
Olive Oil	၂၀၉	၀.၅၆၃	၁၀၇	၀.၂၈၀	၂၅၉	၀.၇၀၁	၂၄၂	၀.၆၄၀	၁၄၉	၀.၄၂၃	၅၅	၀.၁၈
Coconut Oil	၅၆၆	၁.၆၄၉	၂၂	၀.၀၄၀	၈၆	၀.၁၅၈	၈၉	၀.၁၅၆	၁၃	၀.၀၂၈	၁	၀.၀၀၈
CANOLA OIL	၁၄၅	၀.၂၀၆	၂၁၅	၀.၃၄၁	၁၇၆	၀.၂၉၇	၈၃	၀.၁၂၆	၂၈	၀.၀၄၇	၂၈	၀.၀၆၁
RICE BRAN OIL	-	-	၄	၀.၀၀၆	၂၂	၀.၀၃၆	၁၂	၀.၀၂၃	၁၁	၀.၀၂၉	-	-
Vegetable Oil	၂၃,၀၀၅	၂၃.၇၀၁	၄,၇၈၈	၄.၀၂၆	၈,၄၅၅	၆.၆၆၈	၃၇၈	၀.၄၈၄	၅၅၆	၀.၆၅၉	၄၈၄	၀.၆၀၄
စုစုပေါင်း	၈၀၈,၂၀၂	၆၁၅.၂၃၈	၃၉၂,၆၇၆	၂၇၁.၇၀၁	၈၉၅,၃၀၀	၅၄၂.၅၃၈	၉၃၅,၆၂၆	၆၄၁.၂၄၇	၈၅၈,၆၈၅	၈၆၆.၇၁၁	၃၁၂,၀၀၇	၄၃၄.၆၂

အရင်းအမြစ်။ ကုန်သွယ်ရေးဦးစီးဌာန

မန္တလေးဈေးကွက်၏ နှစ်အလိုက် နေကြာဆီဈေးနှုန်းများ (ကျပ်/ပိဿာ)

မန္တလေးဈေးကွက်၏ နှစ်အလိုက် စားအုန်းဆီဈေးနှုန်းများ (ကျပ်/ပိဿာ)

လ	၂၀၁၈	၂၀၁၉	၂၀၂၀	၂၀၂၁	၂၀၂၂
ဇန်နဝါရီလ	၃,၈၀၀	၄,၉၀၀	၅,၆၀၀	၆,၀၀၀	၆,၂၀၀
ဖေဖော်ဝါရီလ	၃,၈၀၀	၅,၁၀၀	၅,၆၀၀	၆,၀၀၀	၆,၂၀၀
မတ်လ	၃,၈၀၀	၅,၁၀၀	၅,၆၀၀	၆,၀၀၀	၆,၂၀၀
ဧပြီလ	၃,၈၀၀	၅,၁၀၀	၅,၆၀၀	၆,၂၀၀	၅,၇၀၀
မေလ	၃,၈၀၀	၅,၁၀၀	၅,၇၀၀	၆,၂၀၀	၅,၇၀၀
ဇွန်လ	၃,၈၀၀	၅,၁၀၀	၅,၇၀၀	၆,၂၀၀	၆,၆၀၀
ဇူလိုင်လ	၃,၈၀၀	၅,၆၀၀	၅,၀၀၀	၆,၂၀၀	၇,၅၀၀
ဩဂုတ်လ	၄,၄၀၀	၅,၆၀၀	၅,၀၀၀	၆,၂၀၀	၉,၄၆၈
စက်တင်ဘာလ	၄,၄၀၀	၅,၆၀၀	၅,၅၀၀	၆,၂၀၀	၁၂,၀၀၀
အောက်တိုဘာလ	၄,၄၀၀	၅,၆၀၀	၅,၅၀၀	၆,၂၀၀	-
နိုဝင်ဘာလ	၄,၄၀၀	၅,၆၀၀	၅,၀၀၀	၆,၂၀၀	-
ဒီဇင်ဘာလ	၄,၉၀၀	၅,၆၀၀	၅,၅၀၀	၆,၂၀၀	-
ပျမ်းမျှ	၃,၉၃၂	၅,၀၇၈	၅,၁၇၈	၅,၈၃၂	၆,၃၀၀

လ	၂၀၁၈	၂၀၁၉	၂၀၂၀	၂၀၂၁	၂၀၂၂
ဇန်နဝါရီလ	၂,၀၀၀	၁,၈၀၀	၂,၂၀၀	၂,၇၀၀	၄,၇၈၀
ဖေဖော်ဝါရီလ	၂,၀၀၀	၁,၈၀၀	၂,၂၀၀	၂,၆၀၀	၅,၄၅၀
မတ်လ	၂,၀၀၀	၁,၈၀၀	၂,၀၀၀	၃,၃၀၀	၇,၇၀၀
ဧပြီလ	၁,၉၀၀	၁,၈၀၀	၂,၃၀၀	၃,၂၅၀	*
မေလ	၂,၀၀၀	၁,၈၀၀	၁,၉၀၀	၃,၉၀၀	*
ဇွန်လ	၂,၀၀၀	၁,၇၀၀	၁,၈၅၀	၃,၂၀၀	*
ဇူလိုင်လ	၁,၈၀၀	၁,၇၀၀	၁,၈၀၀	၃,၄၀၀	*
ဩဂုတ်လ	၂,၀၀၀	၁,၈၀၀	၂,၀၀၀	၃,၆၅၀	*
စက်တင်ဘာလ	၂,၀၀၀	၁,၈၀၀	၂,၂၅၀	၄,၂၀၀	*
အောက်တိုဘာလ	၂,၀၀၀	၁,၈၀၀	၂,၂၀၀	၄,၇၀၀	-
နိုဝင်ဘာလ	၁,၉၀၀	၂,၀၀၀	၂,၂၀၀	၄,၅၅၀	-
ဒီဇင်ဘာလ	၁,၈၀၀	၂,၁၀၀	၂,၄၀၀	၄,၆၀၀	-
ပျမ်းမျှ	၁,၉၅၀	၁,၈၂၅	၂,၁၀၈	၃,၆၇၁	၅,၉၆၇

အရင်းအမြစ်။ မန္တလေးကုန်စည်ဗိုလ်

အရင်းအမြစ်။ မန္တလေးကုန်စည်ဗိုလ် (*ကုန်စည်ဗိုလ်မှ ဈေးနှုန်းထုတ်ပြန်ခြင်းမရှိပါ။)